Groenbeleidsplan Woudenberg

juli 2011

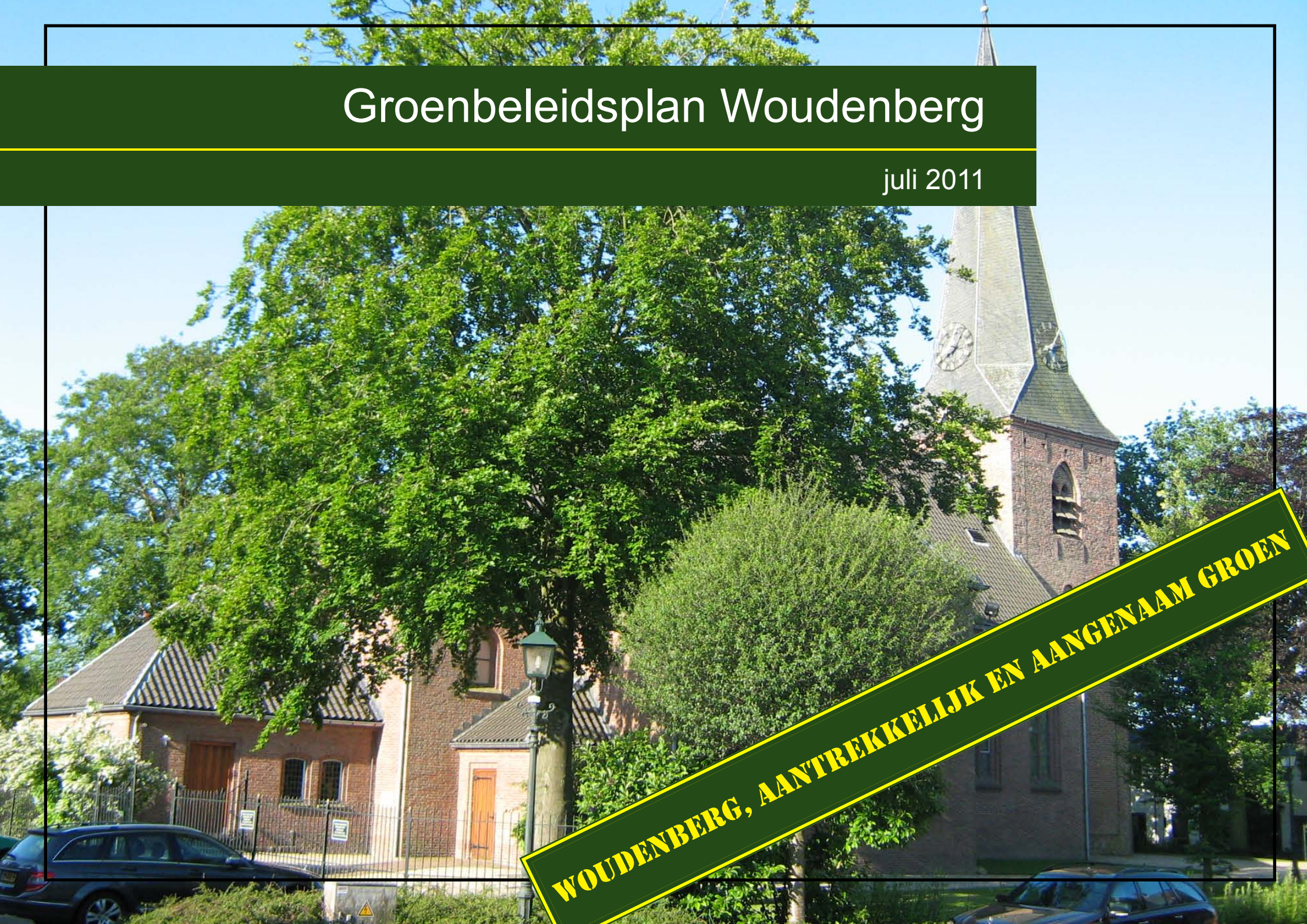

GROENBELEIDSPLAN

- G E M E E N T E W O U D E N B E R G -

Versie:	*Eindconcept*
Datum:	*juli 2011*
project:	*Groenbeleidsplan gemeente Woudenberg*
projectnummer:	*221057*

Voor:	*Gemeente Woudenberg* *Taakveld Beheer en Buitendienst*	*Opgesteld door:*	BTL Advies, Oisterwijk
p:	Postbus 16 3930 EA Woudenberg	*p:*	Postbus 385, 5060 JV Oisterwijk
t:	033 28 69 100	*t:*	013 52 99 555
f:	033 28 69 191	*f:*	013 52 99 550
e:	postbus@gemwoudenberg.nl	*e:*	advies@btl.nl
w:	www.woudenberg.eu	*w:*	www.btladvies.nl

Voorwoord

De gemeente Woudenberg is gelegen in de Gelderse Vallei in een afwisselend landschap met landschapselementen en historische landgoederen. Ook het dorp heeft veel aantrekkelijk en aangenaam groen en heeft hierdoor een goed woon- en werkklimaat.

Het groenbeleidsplan van 1998 was niet toegerust op de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van groen, natuur en landschap. Om deze reden was het noodzakelijk een nieuw beleidsplan te ontwikkelen. In dit plan is de algemene visie voor het groen opgenomen namelijk het streven naar een samenhangende groenstructuur met aandacht voor aantrekkelijk, aangenaam, karakteristiek en kwalitatief hoogwaardig groen.

Het nieuwe beleidsplan is opgesteld in samenwerking met de klankbordgroep 'Groenbeleidsplan' waarbij de diverse wijken en ook inwoners van het buitengebied hun inbreng hebben kunnen leveren. Het Groenbeleidsplan heeft aandacht voor het gebruik en de beleving van het groen, het beheer en onderhoud evenals de verdeling van het groen over het dorp en het buitengebied. Om waardevolle bomen te kunnen behouden is een bomenkaart en bomenlijst opgesteld die in een later stadium bij het Groenbeleidsplan wordt gevoegd. Tijdens de inspraakperiode hebben ook bewoners de gelegenheid gehad om hun reacties op het groenbeleidsplan te geven.

Het groen in de gemeente Woudenberg is zeer divers. Het dorp heeft parken, sportcomplexen, volkstuinen, straatbomen, monumentale bomen maar ook zijn van belang de particuliere tuinen. Behalve het groen in het dorp geldt voor het buitengebied dat naast het agrarisch gebruik ook landschap en natuur een belangrijke rol spelen maar ook het behoud van de historische lanen, landgoederen en de Grebbelinie. Al dit groen wordt onderhouden door de gemeentelijke buitendienst, groenaannemers, landgoedeigenaren en Staatsbosbeheer. De inzet van de burgers van Woudenberg voor hún tuin of wijk wordt door de gemeente zeer op prijs gesteld. Gezamenlijk staan de medewerkers van de gemeente en de burgers samen voor de taak om de slogan **'Woudenberg, aantrekkelijk en aangenaam groen'** voor de gemeente Woudenberg mogelijk te maken.

Woudenberg, juli 2011
Wethouder J.C. Schreuder

Samenvatting

Het groen van de gemeente Woudenberg maakt de gemeente een aantrekkelijke plaats om te wonen, te werken en te recreëren. De historisch aanwezige groenstructuur is ontstaan door ontginningen in de Gelderse Vallei en wordt begrensd door de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug. De vallei wordt doorsneden met beken en er zijn veel landschapselementen aanwezig zoals houtwallen, elzensingels en historische lanen. Ook zijn in het landschap nog landschapstypen te herkennen zoals het slagen- en kampenlandschap.

De gemeente streeft naar een samenhangende groenstructuur met aandacht voor aantrekkelijk, aangenaam, karakteristiek en kwalitatief hoogwaardig groen. Het groen is een belangrijk onderdeel is van de ruimtelijke structuur en opbouw van de kern en met groenbeheer wordt bijgedragen aan het verzorgingsbeeld van de gemeente. Ook de burgers voelen zich zeer betrokken bij het openbaar groen in de gemeente.

Ambities

In 2010 heeft de gemeente het bestaande groenbeleidsplan geëvalueerd en zijn ambities opgesteld voor het groenbeheer. In het ambitiedocument is op hoofdlijnen de inhoud van het beleidsplan vastgelegd. Belangrijke uitgangspunten voor het groenbeleidsplan zijn:

- Groen is waardevol voor de leefomgeving;
- Koesteren van het groen, maar wel rationeel;
- Realiseren van groene kwaliteit;
- Deskundig beheren;
- Groen moet duurzaam zijn.

Doelstelling van het Groen

De gemeente Woudenberg is zich bewust van het feit dat groen belangrijk is voor de karakteristieke- en ruimtelijke kwaliteit van de gemeente. De gemeente heeft de ambitie om het groen op een planmatige en structurele wijze in te richten en te beheren. Daarbij wordt nadruk gelegd op de relatie tussen dorp en landschap en het vergroten van de mogelijkheden voor flora en fauna in de gemeente.

Met deze visie wil de gemeente het woon- en leefklimaat, de veiligheid, de herkenbaarheid van de kernen en de aansluiting van het groen op het omringende (natuur-)landschap versterken en waarborgen. Deze groenvisie is uitgangspunt voor toekomstig ontwerp, aanleg en beheer van de groenvoorzieningen in de gemeente. Hierdoor vormt het de basis voor het Groenbeheersplan en andere inrichtings- en beheerplannen op het gebied van groenvoorzieningen.

Beleidsthema's

Groen wordt steeds belangrijker in onze drukke samenleving. We gebruiken het voor recreatie, ontspanning, aankleding van de woonomgeving, afscherming van ongewenste bedrijvigheid enzovoort. De druk op het groen wordt daarentegen ook steeds groter omdat in de stedelijke gebieden de ruimte beperkt is. Maar groen heeft nog meer betekenis. Het groen heeft betekenis als economische waarde voor de bebouwde omgeving en een waarde voor gezondheid, natuur, ecologie, waterbuffering en een milieucomponent als fijn stof. Daarnaast draagt het bij aan identiteit, oriëntatie, sociale veiligheid en verbondenheid.

Ruimte voor het groen in de gemeente Woudenberg

De gemeente Woudenberg heeft historisch gezien een groen karakter. Maatschappelijke ontwikkelingen hebben echter wel degelijk consequenties voor oppervlakte, gebruik en beleving van het groen. Toenemende verstedelijkingsdruk en landbouwkundige ontwikkelingen zijn reden om delen van het groen die op grond van de aanwezige waarden en betekenissen van buitengewoon groot

belang zijn voor de kwaliteit, identiteit en belevingswaarde van de gemeente, haar bewoners en de natuur extra bescherming te bieden.

Groengebieden, verdeeld over de gemeente, vormen samen de groene hoofdstructuur van het dorp met een duidelijk herkenbare samenhang. Groen dat in de planbeschrijving en voorschriften van bestemmingsplannen op een eenduidige en herkenbare wijze wordt vastgelegd. Naast bescherming en verbetering van bestaande groenvoorzieningen is er aandacht voor een evenwichtige verdeling van het groen over het dorp. Dit geldt ook voor een kwantitatieve instandhouding (bescherming) en versterking van de groenstructuur van het dorp en het buitengebied zoals parken, landgoederen, verbindingszones en bosgebieden. In de Nota Ruimte wordt door de Nederlandse regering gestreefd naar 75 m2 groen per persoon. De gemeente Woudenberg ondersteunt dit streven.

Toegankelijkheid, gebruik en beleving van het groen
Het duurzaam in stand houden en versterken van het groen op basis van de bodemgesteldheid, de cultuurhistorie, de bouwkundige structuur van het dorp en de aanwezige diversiteit in flora en fauna is belangrijk voor de gemeente Woudenberg. Het is van belang de randen van het dorp als overgangszone naar het landelijke gebied te verbeteren en het groene weefsel in het dorp te verbinden met het buitengebied. Onder invloed van tijdontwikkelingen en van bevolkingssamenstelling ontstaan nieuwe vormen van gebruik en beleving van het groen. Er treedt een verschuiving op van traditioneel kijkgroen naar eigentijds gebruiksgroen en er is meer aandacht voor de biodiversiteit. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van het groen voor wandelen, paardrijden kanoën en andere vormen van natuurbeleving.

Inrichting, beheer en onderhoud
De inrichting, beheer en onderhoud is gericht op de wensen van de diverse gebruikers en de financiële randvoorwaarde van de gemeente. Hierbij staat de inbreng en participatie van de burger centraal. In het kader van duurzaamheid worden randvoorwaarden geformuleerd voor inrichting, beheer en onderhoud van het groen. Hiertoe beschikt de gemeente over een gedigitaliseerd beheersysteem waarin de kwantitatieve gegevens van het groen, de normering van kwaliteit en de relatie met gebruik en beleving zijn samengebracht.

Praktische implementatie van de groenvisie
Het is voor het behoud van het groene karakter van Woudenberg erg belangrijk dat beeldbepalend privégroen behouden blijft en dat bij nieuwe ontwikkelingen de hoeveelheid groen niet verder afneemt. Ook dient de identiteit van het landschap behouden te blijven. Dit betekent het volgende:

- Het karakteristieke beeld van het groen, zoals de historische lanen, houtwallen, elzensingels, parken en begraafplaats handhaven.
- De groenstructuur in het dorp verbinden met het buitengebied.
- Het wijkgroen ontwikkelen zodat het groen is afgestemd op de gebruikswensen van de bewoners. In gebieden waar weinig wijkgroen aanwezig is kansen benutten om dit wijkgroen uit te breiden.
- Het groen in de woon en werkgebieden dient robuust en duurzaam te zijn.
- De identiteit van de groenstructuur in het dorp laten aansluiten op de identiteit van de Gelderse vallei.
- Handhaven en ontwikkelen van verdedigingslinie ‘Grebbelinie’ en de PON-lijn als verbindingszone.
- Handhaven en ontwikkelen van de oude verkavelingstructuur zoals slagen- en kampenlandschap.

Actiepunten
Bij elk thema zijn één of meerdere actiepunten vermeld. Deze zullen, indien het praktische uitvoeringsrichtlijnen betreffen, worden geïmplementeerd in de uitvoering. Betreft het een actiepunt waaraan nadere invulling gegeven moet worden dan zal dit gaan om een specifiek uitvoeringsplan. Indien het financiële consequenties heeft wordt dit meegenomen in de gemeentelijke begroting en additioneel kan gebruik worden gemaakt van subsidies en eventuele projectgelden.

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**11**
1.1	Aanleiding	11
1.2	Werkwijze	11
1.3	Leeswijzer	11
1.4	Communicatieplan	11
1.5	Kaders vanuit gemeentelijk beleid	12
1.6	Beleid vanuit andere overheden	15
1.7	Wet- en regelgeving	16
2	**Groenbeleid**	**17**
2.1	Algemene groenvisie Gemeente Woudenberg	17
2.2	Doelstelling voor het groen	17
2.3	Beleidsthema's	17
2.3.1	Waarde van groen	17
2.3.2	Hoeveelheid groen in Woudenberg	19
2.3.3	Ecologie en biodiversiteit	19
2.3.4	Natuur- en landschapsbeheer	20
2.3.5	Praktische inrichtingsrichtlijnen voor duurzaam groenbeheer	21
2.3.6	Maatschappelijk verantwoord werken	25
2.3.7	Burgerparticipatie	27
2.3.8	Parkeren en groen	27
2.3.9	In- en uitbreidingslocaties	27
2.3.10	Restgroen	27
2.3.11	Omvorming en renovatie	28
2.3.13	Uitbesteding aan SW bedrijven	31
2.3.14	Werken volgens de Flora- & Faunawet	31
2.3.15	Handhaving waardevolle bomen	32
3	**Groenstructuur**	**35**
3.1	Bebouwde kom Woudenberg	35
3.1.1	Hoofdstructuur	35
3.2	De dorpsranden	39
3.3	Het buitengebied	40
3.3.1	Landschap versterken	40
3.3.2	Historische landschapselementen	41
3.3.3	Ecologische verbindingen	43
4	**Groenbeheer**	**45**
4.1	Omschrijving huidige beeldkwaliteit	45
4.2	Indicatie huidige onderhoudskosten	45
4.3	Differentiatie beeldkwaliteit	46
4.4	Zonering beeldkwaliteit	47
4.5	Uitvoerbaarheid kwaliteitsniveaus	47
5	**Sturing groenbeleidsplan**	**49**
5.1	Monitoren en evalueren	49
5.2	Communicatie	49
6	**Bijlagen**	**51**
Bijlage 1: Verslagen klankbordbijeenkomst		51
Bijlage 2: Beoordelingscriteria waardevolle bomen		57
Bijlage 3: Overzicht actiepunten beleidsthema's		61
Bijlage 4: Collage kwaliteitsniveaus		63
Bijlage 5: Zoneringskaart		67
Bijlage 6: Ambitiedocument groenbeleidsplan		69
Bijlage 7: Kaart lijn- en boselementen		81

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Woudenberg is een aantrekkelijke en aangename groene gemeente, gelegen op de grens van de Gelderse Vallei en Utrechtse Heuvelrug. Burgers en toeristen waarderen de gemoedelijkheid en groene uitstraling van de kleine gemeente.

De gemeente is zich ervan bewust dat groen een belangrijk onderdeel is van de ruimtelijke structuur en opbouw van de kern en dat met groenbeheer wordt bijgedragen aan het verzorgingsbeeld van de gemeente. Ook de burgers voelen zich zeer betrokken bij het openbaar groen in de gemeente.

In 2010 heeft de gemeente het bestaande groenbeleidsplan geëvalueerd en zijn ambities opgesteld voor het groenbeheer. In het ambitiedocument (bijlage 6) is op hoofdlijnen de inhoud van het beleidsplan vastgelegd. Belangrijke uitgangspunten voor het groenbeleidsplan zijn:

- Groen is waardevol voor de leefomgeving;
- Koesteren van het groen, maar wel rationeel;
- Realiseren van groene kwaliteit;
- Deskundig beheren;
- Groen moet duurzaam zijn.

Middels dit nieuwe groenbeleidsplan wordt het toekomstbeeld voor het groen in de gemeente vastgelegd en zijn randvoorwaarden en handvatten omschreven voor inrichting en beheer van het groen.

1.2 Werkwijze

Voor het opstellen van het groenbeleidsplan is een projectteam samengesteld, bestaande uit de projectleider, coördinerend projectmedewerker, toezichthouder buitendienst en de landschapscoördinator van de gemeente Woudenberg en adviseurs van BTL Advies. Dit om de aanwezige kennis zoveel mogelijk te benutten en draagvlak te creëren voor het uiteindelijke groenbeleidsplan. Tijdens de bijeenkomsten is gezamenlijk het huidige groenbeheer in beeld gebracht en zijn beheeruitgangspunten omschreven.

Aansluitend is met de raadscommissie een workshop gehouden waarbij de accenten in het groenbeheer zijn bepaald. Deze workshop is tevens gebruikt als uitgangspunt voor het opstellen van de gewenste zonering. Daarnaast heeft de klankbordgroep, bestaande uit burgers uit de verschillende wijken van de gemeente, haar inbreng kunnen geven op verschillende beleidsthema's die in het groenbeleidsplan aan de orde komen. Deze reacties zijn meegenomen bij de uitwerking van het plan. De verslagen van deze bijeenkosten zijn opgenomen in bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

Het groenbeleidsplan bestaat uit 4 onderdelen. In de inleiding is de doelstelling van dit plan omschreven en zijn de kaders en uitgangspunten die voor dit plan gelden toegelicht. In hoofdstuk 2 is het groenbeleid omschreven waarmee de gemeente haar lange termijnvisie op het gebied van inrichting en beheer van het groen vastlegt in verschillende actiepunten voor de toekomst. In hoofdstuk 3 is de groenstructuur van Woudenberg in kaart gebracht zodat deze bij toekomstige ontwikkelingen behouden en versterkt kan worden. In hoofdstuk 4 is de huidige werkwijze van het groenbeheer omschreven en is vastgelegd welke beeldkwaliteit in de openbare ruimte wenselijk is. In de bijlage zijn diverse ondersteunende documenten opgenomen waar in de tekst naar verwezen wordt.

1.4 Communicatieplan

Communicatie voorafgaand aan het project

In het kader van het groenbeleidsplan is interne communicatie en communicatie met de burger van belang om voldoende draagvlak te creëren voor dit plan. Om deze reden is het van belang dat zowel een interne als externe klankbordgroep wordt ingesteld.

Voor het bomenbeleidsplan was al eerder een externe klankbordgroep ingesteld. Deze vormde de basis voor de klankbordgroep voor het Groenbeleidsplan. Naast een aantal leden die uit de bebouwde kom afkomstig waren zijn ook 2 personen uit het landelijk gebied uitgenodigd om zitting te nemen in de klankbordgroep. Voor de bebouwde kom betekende dit dat uit elk kwadrant 2 personen waren uitgenodigd. In totaal betrof het dus 8 personen uit de bebouwde kom. Daarnaast is een stuurgroep samengesteld met de portefeuillehouder als voorzitter en een projectgroep. Ook is een interne klankbordgroep samengesteld. De vergaderfrequentie van de stuurgroep bedroeg 1 maal per 2 maanden en de vergaderfrequentie van de projectgroep 1 maal per maand.

Communicatie tijdens het project

Stuurgroep: De stuurgroep is één maal bij elkaar gekomen bij aanvang van het project om de thema' s en ambities van het Groenbeleidsplan nader te bepalen.

Projectgroep gemeente/BTL Advies: De projectgroep en adviesbureau BTL Advies zijn tweemaal bij elkaar gekomen om nadere invulling te geven aan de inhoudelijke en procesmatige kant van het Groenbeleidsplan.

Interne klankbordgroep: Er heeft op 14 juni 2011 een bijeenkomst plaatsgevonden waarbij een presentatie is gegeven en informatie is uitgewisseld.

Externe klankbordgroep: De externe klankbordgroep met de bewoners van het dorp en het buitengebied vond plaats op 26 april 2011 en op 24 mei 2011.

Traject van de ter inzage legging en vaststelling

1. Een inspraakperiode van 4 weken voor het Groenbeleidsplan ingaande week 25 op dinsdag 21 juni 2011 en welke eindigt in week 28 op 18 juli 2011. In deze periode ligt het plan ter inzage op de begane grond van het gemeentehuis. Ook wordt het plan online ter inzage aangeboden. De publicatie zal plaatsvinden in de Woudenberger en op de gemeente website op dinsdag 21 juni 2011.
2. In het kader van de herziening van de kapvergunning is een bomenlijst ontwikkeld en een kaart waarop alle waardevolle bomen van de gemeente staan. Dit betreft zowel particuliere als gemeentelijke bomen. Een uitzondering hierop vormen de landgoederen. Deze worden als aparte categorie opgenomen in de APV als kapvergunningplichtig. Op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht geldt een inspraakperiode van 6 weken. Gezien de vakantieperiode wordt dit met 2 weken verlengd. De inspraakperiode start op 21 juni 2011 en eindigt op 29 augustus 2011.
3. Particuliere eigenaren van de waardevolle bomen die op de bomenlijst staan worden middels een brief geinformeerd. Tevens wordt de bomenlijst ter inzage gelegd volgens de geldende inspraakprocedure.
4. Het Groenbeleidsplan wordt vastgesteld in de Raadsvergadering van 29 september 2011.
5. De APV 2012, met daarin opgenomen de bomenkaart en bijbehorende lijst, wordt vastgesteld in de Raadsvergadering van 22 december 2011.
6. Na vaststelling wordt het definitieve plan geplaatst op de website van de gemeente.

1.5 Kaders vanuit gemeentelijk beleid

De gemeente Woudenberg heeft als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte de taak te zorgen voor een goede inrichting en beheer van het gemeentelijk groen. Verschillende beleidsdocumenten dienen als kader voor dit groenbeleidsplan.

APV

De gemeente Woudenberg heeft in haar Algemene Plaatselijke Verordening vastgelegd dat voor het vellen van houtopstanden altijd een kapvergunning moet worden aangevraagd. Enkele uitzonderingen voorbehouden. Doordat geen onderscheidt is gemaakt tussen houtopstanden ontvangt de gemeente met grote regelmaat vergunningaanvragen. Dit levert veel extra administratieve lasten op (voor zowel de gemeente als de burgers) en weegt niet op tegen de bescherming van de meest waardevolle bomen. (paragraaf 5.5 en 7.5 van het Bomenbeleidsplan). In dit groenbeleidsplan wordt daarom ook aandacht besteed aan het vereenvoudigen van het kapbeleid.

Bestemmingsplan Buitengebied

In het bestemmingsplan Buitengebied zijn de natuur- en landschappelijke waarden van het buitengebied (die niet op een andere wijze worden beschermd) vastgelegd en worden beschermd middels een aanlegvergunning.

Bomenbeleidsplan (2006)
Het bomenbeleidsplan geeft de gemeente handvatten om knelpunten met bomen consistent te kunnen oplossen en in de toekomst te voorkomen. Voor zowel de ontwikkeling, beheer en onderhoud als handhaving en interne en externe communicatie zijn in het beleidsplan kaders opgenomen die gebaseerd zijn op de algemene visie van de gemeente op bomen. Deze kaders zijn:

- De groene uitstraling van Woudenberg behouden, versterken, kwalitatief verbeteren en waar nodig vergroten.
- Bomen worden speciaal aangeplant voor het algemeen belang en hebben daarom een speciale status. Bij aanplant van bomen dient rekening gehouden te worden met overlast die de bomen kunnen veroorzaken.
- Ook particuliere bomen zijn van belang omdat ze door een bijzondere leeftijd, grootte of soort waardevol kunnen zijn.

Landschapsontwikkelingsplan (2005)
De gemeente Woudenberg maakt onderdeel uit van De Vallei, een oud dekzandgebied tussen Veluwe en Heuvelrug. Het kenmerkt zich door een afwisselend landschap met een uitgebreid bekensysteem. Het LOP zet in op het versterken van het landschappelijk raamwerk en het realiseren van robuuste verbindingen. Dit wordt gedaan door de landschappelijke patronen en ecologische waarden te versterken in samenhang met extensieve landbouw en nieuwe functies als extensief landelijk wonen en (verblijfs)recreatie.

In het groenbeleidsplan is het LOP ondermeer een kader voor de ontwikkeling van de overgang tussen dorp en landschap.

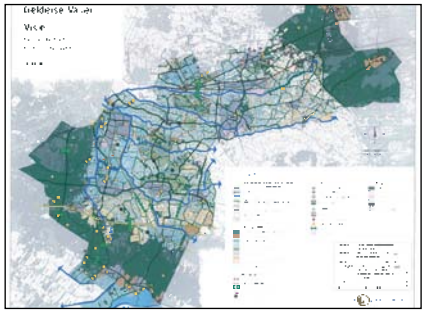

Visiekaart LOP Gelderse Vallei

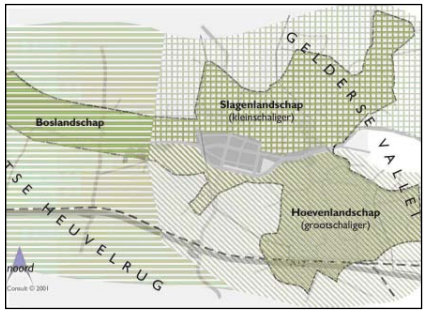

Toekomstvisie: themakaart landschap

Toekomstvisie Woudenberg 2015 (2001)
De Toekomstvisie Woudenberg geeft een beeld van de gewenste toekomstige kwaliteiten voor wonen, werken en recreëren in Woudenberg. De toekomstvisie is opgebouwd uit een vijftal kwaliteitspijlers die als uitgangspunten dienen bij nieuwe (beleids)ontwikkelingen. Voor het groenbeleidsplan is het volgende van belang:

1. Duurzaamheid in de tijd
Bij alle nieuwe ontwikkelingen, beleidskeuze en uitwerkingen van projecten wordt gestreefd naar duurzaamheid en een langdurige kwaliteit. Voor de landschappelijke inrichting en het openbaar groen betekent dit dat de karakteristieke houtwallen en bomenrijen in de Gelderse Vallei zoveel mogelijk behouden en versterkt worden.

Binnen de bebouwde kom wordt rekening gehouden met de aanwezige zichtlijnen en karakteristieke elementen. Daarnaast streeft de gemeente naar een kwalitatief goede inrichting van de openbare ruimte die voor veel functies gebruikt kan worden.

2. Identiteit en pluriformiteit van Woudenberg
Onder identiteit en pluriformiteit wordt verstaan het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteiten waarmee Woudenberg zich onderscheid van andere gemeenten. Door deze identiteit te versterken wordt de leefbaarheid en herkenbaarheid van de woon- en werkomgeving vergroot. Ruimtelijke identiteitsdragers zijn bijvoorbeeld het karakteristieke landschap, de landgoederen, het gebied rondom de Grote Kerk in de dorpskern, maar ook losse elementen als de Pyramide van Austerlitz.

3. Betrokkenheid, verantwoordelijkheid en samenwerking
De gemeente wil gezamenlijk (gemeente, inwoners en bedrijfsleven) de toekomstvisie waarmaken door vroegtijdig kennis en informatie uit te wisselen en samen te werken.

4. De leefbaarheid van Woudenberg
Leefbaarheid is het resultaat van allerlei maatschappelijke en fysieke factoren. De aandacht van de gemeente ligt bij alle maatschappelijke groepen, met

specifieke aandacht voor de kwetsbare groepen. Daarnaast spelen hierbij sociale betrokkenheid en maatschappelijke deelname een belangrijke rol.

Ruimtelijk gezien is er een duidelijke wisselwerking tussen leefbaarheid en de dagelijkse leefomgeving. We sturen daarom naar:

- Een goed ingerichte en onderhouden omgeving die bijdraagt aan de leefbaarheid (hier ligt een relatie met beeldkwaliteit en kwaliteit van de openbare ruimte;
- Een herkenbare omgeving met eigen, unieke kwaliteiten (hier ligt een relatie met het versterken van de identiteit van Woudenberg);
- Een omgeving waarin mensen zich veilig voelen: hierbij zijn sociale veiligheid,verkeersveiligheid, inbraak- en brandpreventie belangrijk.

5. Beeldkwaliteit van Woudenberg en de kwaliteit van de openbare ruimte
Inzetten op de kwaliteit van Woudenberg betekent veel aandacht geven aan beeldkwaliteit en openbare ruimte. Hierbij wordt uitgegaan van het totaalbeeld van de gemeente waarbij naast de openbare ruimte ook gebouwen en percelen van derden deel uitmaken.

De gemeente legt zich daarbij hoge eisen op en vraagt aan de andere betrokken partijen om ook hun verantwoordelijkheid te nemen voor inrichting, beheer, kwaliteit en uitstraling bijvoorbeeld door karakteristieke architectuur, silhouetten van bebouwing in combinatie met beplanting en het open houden van zichtlijnen naar beeldbepalende elementen. Ook voor het landschap hanteren wij deze uitgangspunten. Belangrijk daarbij is dat identiteitsdragers niet verscholen liggen in het landschap maar zichtbaar zijn.

Nu en in de toekomst moet dit kwaliteitsdenken een pijler van ons beleid zijn. Alle toekomstige plannen en ontwikkelingen toetsen wij vanuit de vraag of ze bijdragen aan de versterking van de beeldkwaliteit van Woudenberg en de kwaliteit van de openbare ruimte.

Groenbeleidsplan (1998)
Het groenbeleidsplan is een overkoepelende visie voor het openbaar groen voor de gehele gemeente Woudenberg. De kwaliteit van het openbaar groen is vastgelegd in een viertal kwaliteitseisen (samenhang, duurzaamheid, functionaliteit en karakteristiek) die de basis vormen voor inrichting en beheer van het groen. Per ruimtelijk niveau zijn deze kwaliteitseisen vertaald naar een ontwikkelingskader.

Ruimtelijk niveau	Ontwikkelingskader
Regionaal niveau	▪ Herkenbaar blijven van landschapstypen
Gemeentelijk niveau	▪ Versterken visuele relaties tussen dorp en buitengebied ▪ Landschappelijke karakteristiek terug laten komen binnen de kern
Wijkniveau	▪ Behoud van de functie kijk- en gebruiksgroen

Hieruit zijn de volgende vijf doelstellingen geformuleerd:

1. Streven naar het optimaal functioneren van het groen
2. Behoud en/of verder ontwikkelen van karakteristieke structuren
3. Bevorderen natuurvriendelijk groen in plaats van cultuurlijk groen
4. Afbouwen van het gebruik van chemische middelen
5. Inrichting en beheer van het openbaar groen moet binnen de financiële en organisatorische mogelijkheden van de gemeente liggen.

Het ontwikkelingskader en de doelstellingen zijn op hoofdlijnen nog steeds actueel. Daarom zullen deze in het nieuwe groenbeleidsplan ook weer aan de orde komen verspreidt over de verschillende hoofdstukken.

Groenstructuurplan (1994)
Het groenstructuurplan heeft als doelstelling “het in stand houden” en realiseren van groenvoorzieningen die bijdragen aan het welzijn van de inwoners van de gemeente”. De conclusie en aanbevelingen uit het plan zijn inmiddels (grotendeels) uitgevoerd. Hierdoor heeft de gemeente inmiddels een duidelijk aanwezige hoofdgroenstructuur. Een verbetering van het vervangingsbudget is nog wel noodzakelijk.

1.6 Beleid vanuit andere overheden

Ook vanuit hogere overheden zijn beleidsdocumenten opgesteld die betrekking hebben op het groen binnen de gemeente. Deze zijn hieronder kort toegelicht.

Beeldkwaliteitsplan Grebbelinie "Zien en gezien worden" (2011)

De gemeente Woudenberg heeft een relatie met de Grebbelinie. In het beeldkwaliteitsplan is voor het gebied ten oosten van het bedrijventerrein Parallelweg, onderdeel van de kleinschalige linie, een visie opgesteld.
Kenmerken van de kleinschalige linie zijn:

- Rijk aan landschappelijke beplanting zoals houtwallen, singels, bomenrijen en kleinschalige boscomplexen;
- Kleinschalige zichtlijnen vanaf en naar de linie-elementen;
- Ontwikkeling van de erven ingepast in het landschap met aandacht voor de zichtlijnen.

Streekplan provincie Utrecht (2004)

In het streekplan heeft de provincie Utrecht haar ruimtelijk beleid vastgelegd voor de periode 2005 – 2015. Het belangrijkste uitgangspunt voor het groenbeleidsplan is het versterken van het groene middengebied (Vallei) als buffer tussen Randstad en Veluwe. Daarnaast streeft de provincie naar behouden van identiteit en voorzieningenniveau voor gemeenten in de Gelderse Vallei. In 2009 is het streekplan vervangen door de hieronder beschreven structuurvisie.

Structuurvisie provincie Utrecht (2009)

De structuurvisie beschrijft de kernkwaliteiten van de verschillende deelgebieden in de provincie Utrecht. Het hierboven beschreven Streekplan is in deze structuurvisie opgenomen. Voor het groenbeleidsplan van de gemeente Woudenberg zijn de volgende uitgangspunten van belang:

Slagenverkaveling: Te beschermen en te ontwikkelen kernwaarden zijn de langgerekte percelen, vaste afstanden, slotenpatroon, ontginningsassen, lintbebouwing en de herkenbare ontginningen.

Grebbelinie: Te beschermen en te ontwikkelen kernwaarden zijn een samenhangend stelsel van dijken, aarden en betonnen verdedigingswerken en waterlopen met stuwen en sluizen; herkenbaar houden en herstellen van de samenhang van de Grebbelinie als totaal; openheid van de inundatiezone ten oosten van de Eemdijk, enige restanten van de Grebbelinie bij Spakenburg en de liniewal, inclusief aardwerken en keerkaden boven Amersfoort. Voor de specifieke situatie in Woudenberg is het project Lambalgen van belang.

Overgangsgebieden: Te beschermen en te ontwikkelen kernwaarden zijn: contrast met open gebied; afwisseling in landschap (open en besloten); landschappelijke kenmerken van het aanliggende open gebied en de meer halfopen en gesloten landschappen; doorlopende zichtlijnen van het open gebied in het overgangsgebied.

Landschapsverordening provincie Utrecht (2010)

Voor de bescherming van kleine landschapselementen is in de landschapsverordening een verbodsbepaling opgenomen. Het is verboden kleine landschapselementen die zijn aangegeven op de "Waardekaart Kleine Landschapselementen" te beschadigen, vernielen, vernietigen of de instandhouding in gevaar te brengen.

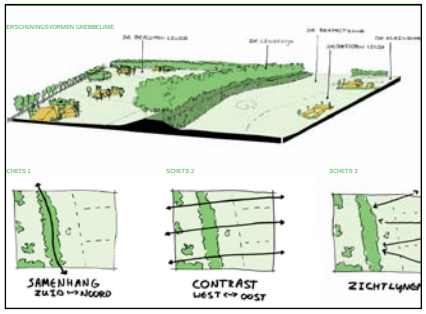

Beeldkwaliteitsplan Grebbelinie: impressie

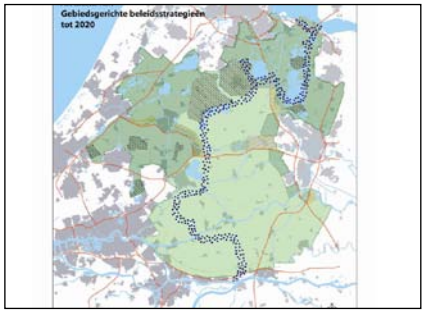

Kaart structuurvisie provincie Utrecht

1.7 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (rijksoverheid)

De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van inheemse planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt bij verstoring, beschadiging, jagen enz. is het 'nee, tenzij'-beginsel. De Flora- en faunawet heeft niet alleen gevolgen voor het beheer van groenvoorzieningen, maar is ook bij alle nieuwe ontwikkelingen van bouwen, wegen en inrichting van toepassing. Voor alle soorten geldt een zorgplicht: een ieder die weet of kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna oplevert, is verplicht dergelijk handelen achterwege te laten dan wel alle maatregelen te nemen die deze gevolgen kunnen voorkomen, beperken of ongedaan maken. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn van toepassing op de aangewezen beschermde soorten.

Monumentenwet (rijksoverheid)

De Monumentenwet draagt zorg voor de bescherming, instandhouding, onderhoud en herstel van onroerende goederen die van algemeen belang zijn door hun historische, volkskundige, artistieke, wetenschappelijke, industrieelarcheologische of andere sociaal-culturele waarde. In de Monumentenwet kunnen groenobjecten, zoals bomen en tuinen, worden beschermd wanneer deze elementen in de beschrijving van het geregistreerde Rijksmonument staan vermeld.

De meest opvallende (groene) rijksmonumenten van Woudenberg zijn de Grebbelinie en geheel of gedeeltelijk de landgoederen Geerestein, De Boom, Lambalgen, Den Treek - Henschoten en Scherpenzeel (en het pand Groenewoud en het pand de Viersprong). De schans aan de Stationsweg West is aangewezen als gemeentelijk monument. De combinatie van deze groengebieden samen zorgt voor een aantrekkelijk wandelgebied in de gemeente Woudenberg.

2. Groenbeleid

2.1 Algemene groenvisie Gemeente Woudenberg

De gemeente streeft naar een samenhangende groenstructuur met aandacht voor aantrekkelijk, aangenaam, karakteristiek en kwalitatief hoogwaardig groen.

Met deze visie wil de gemeente het woon- en leefklimaat, de veiligheid, de herkenbaarheid van de kernen en de aansluiting van het groen op het omringende (natuur-)landschap versterken en waarborgen. Deze groenvisie is uitgangspunt voor toekomstig ontwerp, aanleg en beheer van de groenvoorzieningen in de gemeente. Hierdoor vormt het de basis voor het Groenbeheersplan en andere inrichtings- en beheerplannen op het gebied van groenvoorzieningen.

2.2 Doelstelling voor het groen

De gemeente Woudenberg is zich bewust van het feit dat groen belangrijk is voor de karakteristiek en ruimtelijke kwaliteit van de gemeente. De gemeente heeft de ambitie om het groen op een planmatige en structurele wijze in te richten en te beheren. Daarbij wordt nadruk gelegd op de relatie tussen dorp en landschap en het vergroten van de mogelijkheden voor flora en fauna in de gemeente.

Spelen en spelaanleiding in het groen

Grote boom als orientatiepunt

2.3 Beleidsthema's

2.3.1 Waarde van groen

Groen wordt steeds belangrijker in onze drukke samenleving. We gebruiken het voor recreatie, ontspanning, aankleding van de woonomgeving, afscherming van ongewenste bedrijvigheid enzovoort. De druk op het groen wordt daarentegen ook steeds groter omdat in de stedelijke gebieden de ruimte beperkt is.

Maar groen heeft nog meer betekenis. Vanuit vakliteratuur zijn de waarden en belangen van groen onderzocht. Samengevat heeft groen de volgende betekenis:

Economische waarde

Woningen met uitzicht op een park of plantsoen worden gemiddeld hoger gewaardeerd dan gelijkwaardige woningen die geen groen in de omgeving hebben. Ook geeft groen een verbetering van het economische vestigingsklimaat voor bedrijven. Het groen verhoogt de waarde van bedrijfsgebouwen.

Daarnaast heeft het uitzicht op groen een positieve invloed op ondermeer concentratie, zelfdiscipline en fysiologische stress, wat bijdraagt aan een prettige werkplek. De bijdrage die groen levert aan een prettige werkomgeving heeft ook een verband met de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de werknemers. Groen draagt hierdoor bij aan een vermindering van het ziekteverzuim.

Gezondheidswaarde "Vitamine G"

Een groene omgeving nodigt uit tot bewegen. Uit onderzoek is gebleken dat men in een groene leefomgeving eerder tot bewegen overgaat en dit ook langer kan volhouden. Tevens vindt een snellere genezing van zieken plaats. Ook voor kinderen is het belangrijk groen in hun woonomgeving te hebben. Kinderen in een groene omgeving kunnen beter en veiliger buiten spelen. Spelen in een natuurlijke omgeving draagt bij aan de sociaal, emotionele en motorische ontwikkeling en fysieke gezondheid van kinderen.

Waarde sociale veiligheid en verbondenheid
Een plek in de wijk waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten versterkt de onderlinge contacten en cohesie in de wijk. Een aantrekkelijke groeninrichting kan hiervoor een aanleiding zijn. Meer buurtbewoners die gebruik maken van de openbare ruimte versterkt het gevoel van sociale veiligheid en betrokkenheid bij de openbare ruimte.

Identiteit en oriëntatie
Groen draagt bij aan de mogelijkheid tot oriëntatie in de bebouwde omgeving. Een boom nabij een belangrijk kruispunt of dat bosje langs die lange weg zijn herkenningspunten voor burgers. De diversiteit van toegepaste plantmaterialen en beplantingstypen zorgt ervoor dat onderscheid gemaakt kan worden naar wijktype. Het groen draagt daardoor bij aan het karakter en de identiteit van het stedelijk gebied als geheel en iedere wijk afzonderlijk.

Natuur en ecologie
Groen in de woonomgeving heeft op zichzelf een zekere ecologische waarde. Door tevens in de keuze voor groen ook de waarde voor flora en fauna mee te nemen wordt de natuurwaarde vergroot. Met name de grotere bospercelen en ruigtes in het buitengebied bieden volop mogelijkheden voor ecologie. Daarnaast wordt in de gemeente Woudenberg aandacht besteed aan de relatie tussen de kern en het aangrenzende buitengebied. Het beleven van natuur in de directe woonomgeving heeft voor met name kinderen een grote educatieve waarde. Tijdens hun spel komen ze onbewust in aanraking met planten en dieren en ontdekken hierdoor hoe de natuurlijke wereld in elkaar zit.

Landschap met hoge natuurwaarde

Groen met een verbindende waarde

Buffering en vergroting ecologische waarde van het water
Het groen heeft een belangrijke bufferende waarde bij een neerslagoverschot. Hierdoor wordt voorkomen dat regenwater direct naar het riool wordt afgevoerd en problemen ontstaan door overstort zoals een verslechterde waterkwaliteit. Ook worden schommelingen in het waterpeil van vijvers, die fungeren als retentiebekkens, hiermee verminderd. Door extensief beheer van de oeverzone wordt de ecologische waarde van de oever en het watersysteem vergroot.

Milieuwaarde
In het stedelijk gebied heeft groen ook een waarde voor het leefmilieu. Zo zorgt groen voor het filteren van fijnstof en CO2 uit de lucht en een matiging van de temperatuur binnen het stedelijk gebied. Op deze manier levert groen een bijdrage aan het stadsklimaat. Voldoende aantrekkelijk groen in de directe woonomgeving voorkomt tevens dat men in de auto stapt om het groen ergens anders op te zoeken.

Cultuurhistorische waarde
Een gedeelte van de groenvoorziening in het buitengebied maakt onderdeel uit van de Grebbelinie. Ter verbetering van deze linie is een beeldkwaliteitsplan opgesteld waarbij karakteristieke elementen behouden en waar mogelijk in ere hersteld worden. Dit betreft met name cultuurhistorische elementen zoals kades en schansen welke worden hersteld in relatie tot het huidige groenbeeld.
Ook komen in het buitengebied verschillende landgoederen voor die door hun landschappelijke inrichting bijdragen aan de karakteristiek en identiteit van landschap.

Naast groen in het buitengebied maakt ook het huidige Schanspark onderdeel uit van de Grebbelinie. In het Schanspark is een oud militair verdedigingswerk (Schans) aanwezig. De Schans te Woudenberg is als enige schans uit de Grebbelinie daadwerkelijk aangelegd.

Het is voor het behoud van het groene karakter van Woudenberg erg belangrijk dat beeldbepalend privégroen behouden blijft en dat bij nieuwe ontwikkelingen de hoeveelheid openbaar groen niet verder afneemt.

2.3.2 Hoeveelheid groen in Woudenberg

Woudenberg wordt door burgers en bezoekers als groene gemeente ervaren. Op veel plaatsen is in het verleden bij ruimtelijke ontwikkelingen groen aangeplant ter verfraaiing van de openbare ruimte. Tijdens de groeninventarisatie van 2010 zijn 6.994 are openbaar groen en 13.248 bomen opgenomen in de gehele gemeente (zowel binnen als buiten de bebouwde kom). Dit komt neer op ongeveer 1.1 boom en 59m2 groen per inwoner (uitgaande van 11.910 inwoners in 2010).

In de Nota ruimte streeft de Nederlandse regering naar 75 m^2 groen per inwoner in nieuwbouwwijken. Met name grotere groenzones in de woonwijken zijn van groot belang voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. In vergelijking met andere gemeenten van dezelfde omvang of inwoneraantal is de gemiddelde hoeveelheid groen van 59m2 in Woudenberg ruim. Dat wil echter niet zeggen dat er genoeg groen aanwezig is. Tijdens de klankbordbijeenkomst is regelmatig aangegeven dat het groen wel erg verspreidt over de gemeente ligt en dat de gebruiksmogelijkheden vaak beperkt zijn.

Voor de toekomst is het dan ook belangrijk bij nieuwe ontwikkelingen het groen aaneengesloten te houden en de gebruiksfuncties te combineren.

Das

Ringslang

2.3.3 Ecologie en biodiversiteit

Het dorp Woudenberg is maar een klein onderdeel van de gemeente. Het buitengebied van Woudenberg strekt zich ver buiten de dorpsranden uit en is daardoor medebepalend voor de uitstraling van de gemeente en de ecologische waarden in het gebied.

Vergroten biodiversiteit

Het buitengebied van Woudenberg kenmerkt zich door restanten van houtwallen en singels. Dit groene raamwerk heeft in het verleden een belangrijke functie voor de verspreiding van flora en fauna in de Gelderse Vallei. Het raamwerk van houtwallen en singels biedt (kleine) zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën migratie- en schuilmogelijkheden. De restanten hebben nog steeds een ecologische functie die echter verstekt dient te worden.

Door het intensiever worden van het agrarisch gebruik, verwaarlozing en begrazing zijn steeds meer houtwallen en singels in verval geraakt of zelfs helemaal verdwenen. Hiermee is ook de leefomgeving van flora en fauna aangetast en de verscheidenheid aan planten en diersoorten afgenomen.
Om deze achteruitgang van biodiversiteit te stoppen en de plant- en diersoorten weer terug te laten keren naar het gebied is het noodzakelijk het groene raamwerk te herstellen. Daarnaast is het voor de flora en fauna nodig de ecologische verbindingen zoals de ecologische hoofdstructuur van de Grebbelinie en PON-lijn te realiseren. Hierbij wordt de nadruk gelegd op soorten die van nature in de Gelderse Vallei voorkomen zoals de das, eekhoorn, ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis. Daarnaast profiteren soorten die meer algemeen zijn in Nederland van deze ontwikkelingen zoals bijen, vlinders en vogels.

In bijlage 7 is een kaart opgenomen waarop de nu nog aanwezige houtwallen en singels zijn aangegeven. Deze kaart dient als uitgangssituatie voor het opstellen van een herstelplan voor het groene raamwerk. Dit herstelplan wordt in overleg met de agrarische ondernemers opgesteld waarbij ook aandacht is voor erfbeplanting in relatie tot bedrijfsontwikkeling. In het herstelplan zullen onder andere voor de volgende doelsoorten maatregelen worden opgenomen:

Doelsoorten:	Maatregelen:
Bijen, vlinders en vogels	▪ Realiseren van akkerrandbeheer bij agrarische percelen. Deze randen worden ingezaaid met een bloemenmengsel of overblijvend mengsel met waardplanten voor bijen, vlinders en vogels. ▪ Uitvoeren van duurzaam bermbeheer waarbij één maal per jaar gemaaid en afgevoerd wordt zodat een verschraling van de bodem wordt bereikt waardoor zich een bloemrijke berm kan ontwikkelen. ▪ Locaties geschikt maken voor bloemrijke, schrale condities zoals bijvoorbeeld wordt gedaan in de nieuwbouwwijk Het Groene Woud
Das	Aanleggen van extra houtwallen en elzensingels voor migratie- en schuilmogelijkheden
Eekhoorn	Realiseren van verbindingen tussen bosgebieden in het buitengebied en de dorpskern door middel van boom- en opgaande groenstructuren.
Ringslang	Ontwikkelen van natte verbindingen met struweel, poelen en open zonnige plekken. Van belang zijn echter doorlopende oevers en het opheffen van de barrièrewerking door aanleg van faunavoorzieningen.
Hazelworm en Levendbarende hagedis	Realiseren van (halfopen) bosgebieden met natuurlijke bosranden

Naast een ecologische functie levert een grotere diversiteit aan beplantingssoorten ook een bijdrage aan het beperken van de monocultuur en daarmee het terugdringen van grootschalige ziekte en plagen, zoals de eikenprocessierups.

Vergroten bewustwording ecologische waarden

Naast het versterken van de ecologische waarden in het buitengebied is het ook noodzakelijk dat burgers en bezoekers zich meer bewust worden van de ecologie in hun omgeving en hierbij meer betrokken worden. De mogelijkheid voor het vergroten van de natuurbeleving binnen de bebouwde kom vraagt om meer dan alleen ingrepen in de gemeentelijke inrichting. Burgers moeten actief geïnformeerd en benaderd worden om het aantal planten en diersoorten binnen hun gemeente te vergroten. Dit zal bijvoorbeeld gedaan worden door:

- Stimuleren van aanplanten van waardplanten
- Stimuleren van aanbrengen nestkastjes in eigen tuin
- Stimuleren natuurvriendelijke tuinieren
- Informatievoorziening natuur en biodiversiteit vergroten en daarbij de natuurverenigingen een belangrijke rol toedelen.

Actiepunten ecologie en biodiversiteit	
1	Opstellen herstelplan voor herstellen groene raamwerk en realisatie ecologische verbindingszones
2	Bewustwording ecologische waarden vergroten

2.3.4 Natuur- en landschapsbeheer

De gemeente Woudenberg wil graag dat het groen bijdraagt aan de natuur en landschappelijke waarden in en om de kern. Het is daarbij belangrijk dat:

- Natuur- en landschapsbeheer gericht plaatsvindt. Alleen daar waar het ook een daadwerkelijke meerwaarde oplevert moet het toegepast worden.
- Burgers voorafgaand aan en tijdens de uitvoering van werkzaamheden informeren over waarom bepaalde werkzaamheden wel of juist niet worden uitgevoerd.

Ecologisch maaien en gefaseerd snoeien

Bij het maaien van bermen en het snoeien van beplanting (voornamelijk bosplantsoen) worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. Door delen van de begroeiing te handhaven hebben flora en fauna beschutting en de mogelijkheid zich vermeerderen of te overwinteren.

Natuurlijke ontwikkeling van bermen

Kenmerkende houtwallen buitengebied

Bij het maaien van de bermen en oeverzones wordt tevens een maaibeheer toegepast wat gericht is op een natuurlijke ontwikkeling van de berm en oeverzone. Door bij bermen verschralingsbeheer toe te passen wordt de soortendiversiteit aan flora en fauna vergroot. Bij oeverzones wordt een hogere ecologische waarde bereikt door deze zones maximaal één maal per jaar te maaien.

Hergebruik materialen
Vrijgekomen materialen zoals snoeihout worden indien mogelijk teruggebracht in de beplanting in de vorm van takkenrillen. De takkenrillen kunnen dienen als schuil/overwinteringsplaats voor allerlei kleine zoogdieren, amfibieën en vogels. Het hergebruiken van snoeihout gebeurd alleen daar waar dit geen overlast geeft of waar het niet aanstootgevend is, bijvoorbeeld aan de achterzijde van bosplantsoenvakken.

Chemisch vrij beheer
In het kader van ecologisch beheer streeft de gemeente ernaar geen gebruik te maken van chemische (bestrijdings)middelen. Wanneer het noodzakelijk is dat wordt ingegrepen in het groen, zal hiervoor gebruik worden gemaakt van machinale of handmatige bestrijding of biologische middelen. Daarbij worden nieuwe ontwikkelingen nauwlettend gevolgd.

Waterbeleid
Extensief beheer van slootkanten en vijverranden kan leiden tot een betere kwaliteit van het oppervlakte water en beheer van het watersysteem. Met name de oevers kunnen zicht hierdoor ontwikkelen tot locaties met een hoge biodiversiteit

Orchideeën in de slootkant

2.3.5 Praktische inrichtingsrichtlijnen voor duurzaam groenbeheer

Door middel van praktische richtlijnen wordt aangegeven waar bij de toepassing van bomen en beplanting aandacht voor moet zijn en welke minimale afmetingen de bomen en beplanting nodig hebben voor een duurzame en beheerbare openbare ruimte.

De richtlijnen bieden algemene handvatten bij ontwerp en inrichting. Het spreekt zich niet uit omver de inpassing op een lokaal-specifieke locatie.

Bomen (Algemene richtlijnen)
Voor het toepassen van bomen worden verschillende algemene richtlijnen en aanbevelingen gehanteerd. Door alle plannen hieraan te toetsen wordt structureel gewerkt aan een duurzaam boombestand.

Lange termijn denken noodzakelijk
Bomen hebben van nature een lange omlooptijd (60 tot meer dan 100 jaar, afhankelijk van de boomsoort). Voor het toepassen van bomen in ruimtelijke ontwerpen is lange temijn-denken noodzakelijk. In een snel veranderende openbare ruimte moet de groeiplaats van een boom worden ontzien om de natuurlijke leeftijd te kunnen behalen.

Geen bomen planten die er eigenlijk niet kunnen staan
De technische en ruimtelijke groeiruimte van een boom zijn niet juridisch vastgelegd maar geven vanuit vakkennis en ervaring wel aan wat de kansen van een boom op een bepaalde locatie zijn. Een boom die bij aanplant prima past, kan in volwassen stadium grote problemen opleveren. Zo’n boom kan beter op voorhand niet aangeplant worden.

Beter één grote boom dan meerdere kleine
Bomen van de eerste grootte kunnen op de juiste plek uitgroeien tot imposante, grote en monumentale bomen. Kleinere bomen hebben over het algemeen een snellere omlooptijd en moeten eerder vervangen worden. De meest waardevolle bomen in de openbare ruimte zijn dan ook de oudere bomen. Plant daarom op plaatsen waar ruimte is bomen die uit kunnen groeien tot dergelijke exemplaren.

Richtlijn		Boomgrootte			Eenheid
		1e	2e	3e en vormbomen	
BOVENGRONDSE RUIMTE					
A	Minimale afstand tot gebouw/gevel	8	6	4	m1
B	Minimale breedte straatprofiel voor één rij ▪ Uitgaande van bovengrondse maat van gevel tot gevel; ▪ De afstand is twee maal de minimale afstand van boom tot gevel.	20	15	8	m1
C	Minimale breedte straatprofiel voor twee rijen ▪ Uitgaande van bovengrondse maat van gevel tot gevel ▪ Maat is berekend op basis van twee maal de afstand tot gevel en minimale tussenmaat (bij driehoeksverband)	25	18	14	m1
D	Minimale afstand tot kavelgrens ▪ Wettelijke minimale maat is voor gemeentelijke bomen niet gedefinieerd. De gegeven maat is een gemeentelijke richtlijn	3	2.5	1	m1
E	Minimale afstand tot rijbaan ▪ Tevens afhankelijk van opkroonhoogte	2	2	1	m1
F	Minimale afstand tot openbare verlichting ▪ Uitgezonderd situaties waarbij de onderzijde van de kronen zich boven de armatuur bevindt	6	4	3	m1
G	Minimale onderlinge afstand ▪ Afstand in de rij, gebaseerd op uitgroeimogelijkheden tot natuurlijke habitus	>12	>8	>6	m1
H	Minimale boomspiegel bij standplaats in verharding	4	2	1	m2
ONDERGRONDSE RUIMTE					
I	Minimale afstand tot kabels en leidingen ▪ Richtlijn is gebaseerd op behoud van een acceptabel en veilig wortelgestel wanneer een sleuf gegraven wordt ten behoeve van kabels en leidingen; ▪ Geldt niet voor bijzondere kabels en leidingen zoals hoogspanningstracés en transportleidingen	4.5	2.5	1.5	m1
	Minimale afstand tot infiltratiegebieden, grindkoffers en IT-riolen	10	7.5	4	m1
	Minimale afstand tot wortelgeleidingssystemen	5	3.5	2	m1
	Minimale ondergrondse ruimte (algemeen) ▪ Bij bomen in verharding wordt minimaal rekening gehouden met een plantplaats die voorzien is van gecertificeerd bomenzand met een inhoud van:	15 9	7 4	5 2.25	m2 m3

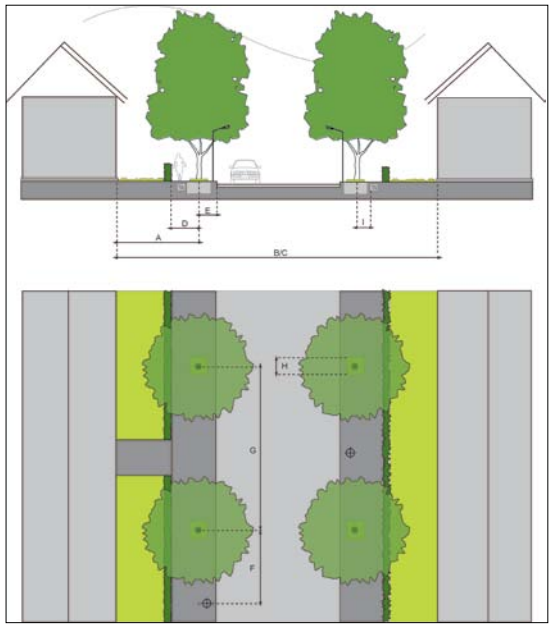

Doorsnede en bovenaanzicht richtlijnen toepassing bomen

Bomen bij voorkeur in beplanting of gras
Ongeacht de groeiplaatsverbetering bij bomen in verharding, blijft het beter een boom in beplanting of gras aan te planten. De beter vochthuishouding, beluchting van de wortels en het ontbreken van grote druk op de ondergrond zorgt voor betere groeiomstandigheden.

Bewuste toepassing vormbomen
Leibomen, knotbomen en gekandelaberde bomen vragen gedurende het gehele leven van de boom extra onderhoud. Dit onderhoud vormt een extra kostenpost. Het toepassen van vormbomen dient dan ook alleen te geschieden op locaties waar deze extra kosten verantwoord zijn. Knotbomen zoals knotwilgen en knotelzen worden aan de randen van het dorp toegepast om de overgang van het landelijk gebied naar de bebouwde omgeving op elkaar aan te sluiten en ecologische verbindingen mogelijk te maken.

Behoud van bestaande bomen bij herinrichting
Bij herinrichting moeten bomen zoveel mogelijk behouden blijven. Wanneer inpassing niet mogelijk blijkt, dan is verplaatsing binnen het plangebied het eerste alternatief.

Bomen (Technische richtlijnen)
De technische richtlijnen hebben betrekking op de noodzakelijke hoeveelheid ruimte om een boom een goede groeiplaats te bieden. Bovengronds dienen richtlijnen met betrekking tot plantafstand, afstand tot bebouwing en obstakels etc. in acht genomen te worden. Ondergronds is voldoende doorwortelbare ruimte noodzakelijk. De benodigde ruimte is afhankelijk van de uiteindelijke boomgrootte. Hierbij worden drie groottes onderscheiden:

Boomgrootte	Toepassing	Beschrijving	Boomsoorten
1e grootte	Parken, brede groenstroken en de buitenruimte	Bomen die bij uitgroei tot hun natuurlijke habitus groter worden dan 15 m.	Eik, beuk, linde, valse Christusdoorn, plataan en es
2e grootte	Uitvalswegen	Bomen met een natuurlijke habitus tussen 8 en 15 m.	Boomhazelaar, lijsterbes en berk
3e grootte en vormbomen	Wijken	Bomen met een natuurlijke habitus tot 8 m.	Meidoorn, sierkers, leilinde, bolesdoorn

Net als bij bomen is het ook voor beplanting belangrijk dat deze op een goede wijze wordt toegepast en dat de beplanting ook beheerbaar is. Middels onderstaande algemene en technische richtlijnen (volgende pagina) is aangegeven waar de nieuwe groeninrichting aan moet voldoen.

Beplanting (algemene richtlijnen)
Zowel bij nieuwbouw als herinrichting is het van belang een goede afweging te maken over het toe te passen groen. Enerzijds is dit van belang om de gewenste, karaktervolle uitstraling te realiseren of te behouden. Anderzijds is dit van belang met het oog op de organisatie en uitvoering van het beheer. Hieronder zijn enkele algemene richtlijnen opgenomen.

Goede start: Aanplanten onder de juiste condities
Door het bieden van goede groeiomstandigheden is de beplanting beter in staat zich te ontwikkelen waardoor plantvakken eerder gesloten zijn. In goed gesloten plantvakken wordt onkruidgroei belemmerd. Naast het bieden van goede groeiomstandigheden kan ook gedacht worden aan het aanplanten in schone grond, het toepassen van kwalitatief goed plantmateriaal en water geven in de periode na aanplant.

Gesloten beplanting: open plekken in beplanting beperken
Door het toepassen van beplanting met een compacte groei wordt onkruidgroei en de hoeveelheid zwerfvuil beperkt. Daarnaast is beplanting die in pollen groeit praktischer voor het beheer dan beplanting met uitlopers. Uitlopers worden bij schoffelwerkzaamheden vaak beschadigd waardoor plantvakken slecht sluiten en open plekken slecht dicht groeien.

Grote plantvakken in plaats van meerdere kleine
Het toepassen van enkele grote plantvakken in plaats van meerdere kleine plantvakken heeft als voordeel dat de beplanting robuuster is en sneller sluit. Kleinere plantvakken zijn gevoeliger voor doorlopen, vernieling of uitval van beplanting.

Eenheid in beplanting leidt tot beheervoordeel
Het toepassen van verschillende plantsoorten naast elkaar kan specifieke knelpunten opleveren bij het beheer. Werkzaamheden zijn niet aaneengesloten

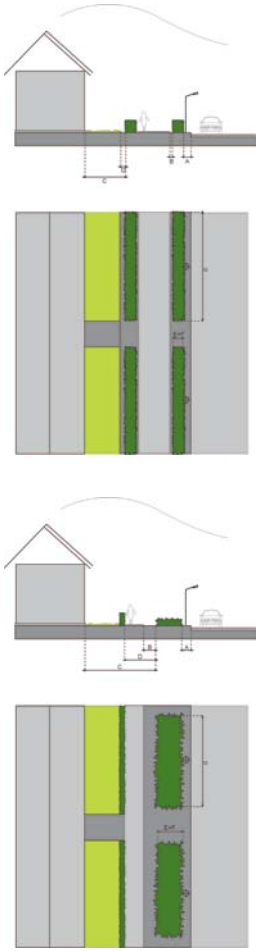

Voorbeeld van hagen en heesters

	Beplanting (Technische richtlijnen)	Struikroos Bosplantsoen	Vaste planten Bol en knolgewassen	(Blok)hagen	Gazon Berm	Overige beplanting*
	BOVENGRONDSE RUIMTE					
A	Minimale afstand tot rijbaan ▪ Gemeten vanaf de rand van het plantvak ▪ Om beschadiging en overlast door overhangende takken te beperken	2m	n.v.t.	0.3m	n.v.t.	1m
B	Minimale afstand tot fiets/voetpad ▪ Gemeten vanaf de rand van het plantvak ▪ Om beschadiging en overlast door overhangende takken te beperken	2m	n.v.t.	0.3m	n.v.t.	0.5m
C	Minimale afstand tot gevel ▪ Gemeten vanaf de rand van het plantvak ▪ In verband met het onderhoud van hagen is het niet wenselijk een haag tot aan de gevel te planten ▪ In verband met opdruk van fundering door grove beplanting is het niet wenselijk deze aan te brengen dicht langs een gevel	1m	n.v.t.	0.5m	n.v.t.	n.v.t.
D	Minimale afstand tot kavelgrens ▪ Gemeten vanaf de rand van het plantvak ▪ In verband met het onderhoud van hagen is het niet wenselijk een haag tot aan de gevel te planten	n.v.t.	n.v.t.	0.5m	n.v.t.	n.v.t.
E	Minimale vakbreedte/lengte ▪ Voor een kwalitatief goed plantvak is het noodzakelijk een minimale vakbreedte aan te houden waardoor de beplanting voldoende ruimte heeft om zich te ontwikkelen	3m	0.5m	0.75m	3m	1m
F	Maximale vakbreedte/lengte ▪ Om het plantvak beheerbaar te houden is een minimale vakbreedte bepaald ▪ Daarnaast wordt op deze manier voorkomen dat een uniform geheel ontstaat	n.v.t.	10m	10m	n.v.t.	20m
G	Minimale oppervlakte ▪ Voor een kwalitatief goed plantvak is het noodzakelijk een minimale vakbreedte aan te houden waardoor de beplanting voldoende ruimte heeft om zich te ontwikkelen	$50m^2$	$5m^2$	n.v.t.	$50m^2$	$10m^2$
H	Maximale oppervlakte ▪ Om het plantvak beheerbaar te houden is een maximale oppervlakte bepaald. Wanneer toch een groter plantvak gewenst is moet afgewogen worden of dit beheertype daar wel het juiste voor is	n.v.t.	$50m^2$	n.v.t.	$2000m^2$	$200m^2$
	ONDERGRONDSE RUIMTE					
	Minimale doorwortelbare ruimte ▪ Onder deze doorwortelbare ruimte moet wel een waterdoorlatende laag aanwezig zijn, om overtollig water af te voeren	1m	0.5m	0.5m	0.1m	0.5m

uitvoerbaar omdat elke plantsoort specifiek onderhoud nodig heeft. Door het toepassen van 'slimme combinaties' is het mogelijk hier een beheervoordeel te behalen. Bijvoorbeeld door het toepassen van beplanting met dezelfde snoeiwijze. Daarnaast vergroot een herhaling van beheergroep en soorten binnen een wijk of woonstraat de eenheid in het benodigde onderhoud en ontstaat een eenduidigere groenstructuur.

Afplanten van randen/boomspiegels
Door randen van opgaande beplanting af te planten met vaste planten of bodembedekkers wordt de verstoring van het beeld door onkruidgroei tegen gegaan. Het aanbrengen van vaste planten of bodembedekkers in de boomspiegel (verharding) kan een verbetering in het beeld en verlaging van beheerkosten tot gevolg hebben.

Toepassing ecologisch groen
Groen met een natuurlijke uitstraling, dat specifiek wordt aangebracht ter verbetering van de ecologische waarden wordt alleen daar toegepast waar dat geen extra overlast voor omwonenden oplevert.

Politiekeurmerk Veilig Wonen
In het Handboek Politiekeurmerk Veilig Wonen staan richtlijnen genoemd die gevolgd kunnen worden om een meer veilige omgeving te waarborgen.

Onderhoud en inrichting groenvoorziening nieuwbouw
Openbare ruimten zoals parken, plantsoenen en pleinen, bepalen voor een groot deel de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van een woonomgeving. Bij een aantrekkelijke woonomgeving voelen bewoners zich meer betrokken. Potentiële daders ervaren een verzorgde woonomgeving als een drempel.

Hoofdfietsroutes langs doorgaande wegen moeten zichtbaar zijn vanaf de weg. Een brede strook (hoge) beplanting tussen de weg en het fietspad neemt de mogelijkheid tot sociale controle weg.

Onderhoud en inrichting groenvoorziening bestaande bouw
Het groen wordt structureel onderhouden, zodat het zicht niet belemmerd wordt en de (openbare) verlichting niet wordt gehinderd.

Onderhoud en inrichting van het groen moet gericht zijn op het voorkomen van 'dichtgroeien' (belemmeren) van zichtlijnen en het openhouden van lichtcirkels rond lantaarnpalen. De vrije zichtruimte is tussen de 50 centimeter en de 2 meter. Dit betekent dat lage begroeiing maximaal 50 centimeter hoog mag zijn en dat daken van bomen minimaal 2 meter hoog zijn. Achter een haag of plantsoenrand kan iemand zich verstoppen. Om dit uit te sluiten, bijvoorbeeld op parkeerterreinen, kan het best bodembedekkende beplanting worden toegepast (maximaal 50 centimeter hoog).

Als groen tussen rijbaan en (brom)fiets-, voetpaden is aangebracht, mag dit groen het zicht ook niet belemmeren. Daarom raadt het Politiekeurmerk Veilig Wonen bodembedekkend groen aan, dat maximaal 50 centimeter hoog wordt.

Bovenstaande zijn richtlijnen die in algemene zin toegepast kunnen worden. Op lokaal- specifieke locaties kunnen andere inrichtingsvormen worden gezocht. Daarnaast blijft de eigen verantwoordelijkheid van de burger bestaan voor zijn eigen veiligheid.

Actiepunten inrichtingsrichtlijnen duurzaam groen	
1	Implementatie boom- en beplantingsrichtlijnen in gemeentelijke organisatie
2	Inrichting openbaar groen afstemmen op het gewenste kwaliteitsniveau

2.3.6 Maatschappelijk verantwoord werken

De gemeente Woudenberg heeft een belangrijke voorbeeldfunctie. Vanuit haar positie wil de gemeente bijdragen aan de maatschappij. Op verschillende manieren vindt dit in het groen al plaats. Bijvoorbeeld door de inzet van het sociale werkvoorzieningschap, beperkte toepassing van chemische middelen, waterberging en toepassing van ecologische oevers.

Maar de gemeente kan meer doen. Door middel van maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij de inrichting en het beheer nagedacht over de bijdrage aan de maatschappij.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is gericht op een sociale (People), economische (Profit) en ecologische (Planet) vooruitgang. Hieronder zijn de onderwerpen beschreven waarmee op het gebied van groen bijgedragen wordt aan het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Duurzaam groenbeheer

Duurzaamheid is een ruim begrip dat regelmatig wordt gebruikt als het gaat om de levensduur van producten en diensten en de invloed hiervan op het milieu. Ook bij inrichting en beheer van het openbaar groen komt de term vaak terug omdat groen een belangrijke bijdrage levert aan een duurzame maatschappij.

Bij de uitvoering van groenbeheer en ook hoger in de gemeentelijke organisatie worden keuzes gemaakt die van invloed zijn bij de verduurzaming van de openbare ruimte. Het proces om tot een duurzame openbare ruimte te komen kan onderverdeeld worden in:

Niveau	Ambitie op het niveau van	Uitvoering door bijvoorbeeld
Planologisch	Gemeentelijke ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bijv. nieuwbouwwijk	▪ Vermindering monocultuur beplanting en bomen; ▪ Vergroten kansen voor biodiversiteit; ▪ Meervoudig ruimtegebruik.
Voorzieningen	Objecten zoals parkjes, plantsoenen of laanbeplanting.	▪ Praktisch en beheerbare inrichting; ▪ Groeninrichting benaderen vanuit lifecycle* principe.
Uitvoering	Aanleg en beheermaatregelen	▪ Duurzaam inkopen groenvoorzieningen; ▪ Duurzaam onkruidbeheer op verhardingen (DOB-methode)*; ▪ Praktische werkvormen.

Duurzaam inkopen

Duurzaam inkopen betekent dat bij alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met milieu- en sociale aspecten. Vanuit de rijksoverheid zijn duidelijke doelen opgesteld om te komen tot het duurzaam inkopen van goederen.

Dat geldt dus ook voor de inkoop van alles wat met de groenvoorzieningen te maken heeft, zowel het ontwerp, de aanleg als het onderhoud van het groen. De gemeente Woudenberg wil bij het inkopen van plantmateriaal meer op de duurzaamheid letten en maakt daarom gebruik van de Criteria voor duurzaam inkopen van groenvoorzieningen (PIANOO).

Milieubelasting

Voor de instandhouding van het openbaar groen is het noodzakelijk dat onderhoud wordt uitgevoerd. Deze werkzaamheden leveren een belasting voor het milieu. De milieubelasting ontstaat door de werkwijze die gehanteerd wordt, het aanwezige beplantingstype of het materieel wat ingezet wordt. Met kleine aanpassingen hierin kan de gemeente de milieubelasting verminderen.

Beperken CO_2 uitstoot

CO_2 is een broeikasgas wat bij hoge concentraties schadelijke gevolgen heeft voor het milieu. Door het beperken van rijafstanden en het werken met materieel waarvan de CO_2 uitstoot beperkt is wordt bijgedragen aan een schoner milieu. De gemeente Woudenberg kan de uitstoot van CO_2 in het groenbeheer beperken door bij de aanbesteding van onderhoudswerkzaamheden bijvoorbeeld het te gebruiken van materieel te laten meewegen bij de aanbesteding.

Hergebruik vrijgekomen materialen

Bij het beheer van het openbaar groen komt snoeiafval, maaisel en ander groenafval vrij. Dit groenafval wordt nu naar een erkende verwerkingsinstallatie gebracht waar het onder andere wordt verwerkt tot bio-energie.

Daarnaast is het op bepaalde plaatsen mogelijk het groenafval te verwerken in het plantsoen bijvoorbeeld op houtrillen, waardoor transport wordt verminderd en ecologische waarden van het groen worden verhoogd.

Inzet SW- bedrijven

Bij de uitvoering van het groenonderhoud in de gemeente worden het onderhoud op de rotondes van de provinciale weg uitbesteed aan het sociale werkvoorzieningschap. De gemeente heeft een rol als het gaat om maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarom wil de gemeente graag mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen. Het groenbeheer is hiervoor uitermate geschikt. Onderhoudswerkzaamheden kunnen dan ook (gedeeltelijk) worden uitbesteed aan SW-bedrijven. (zie ook paragraaf 2.2.9 waarin de inzet van SW-bedrijven verder is uitgewerkt)

* Lifecycle: De relatie tussen de wijze van aanplant en de uitvoering van beheermaatregelen om de levenscyclus van beplanting te verlengen en daarmee duurzaamheid van de beplanting te vergroten.

* DOB-methode: DOB staat voor Duurzaam OnkruidBeheer op verhardingen, het is een beslissingsondersteunend systeem specifiek gericht op een effectieve onkruidbestrijding op verhardingen. Het chemische bestrijdingsmiddel wordt door middel van selectieve spuittechnieken toegediend.

Actiepunten maatschappelijk verantwoord werken	
1	Duurzaamheid als uitgangspunt meenemen bij nieuwe ontwikkelingen (ook op beheergebied)
2	Inzet SW-bedrijven bij aanleg en onderhoud van het groen
3	Beperken milieubelasting door hergebruik vrijgekomen materiaal en beperking CO2 uitstoot

2.3.7 Burgerparticipatie

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwe plannen aansluiten bij de wensen van bewoners, zij zijn immers de dagelijkse gebruikers van het groen. Afhankelijk van de soort en de plaats van de plannen in de groenstructuur worden burgers in meer of mindere mate gevraagd naar hun mening of wensen.

Inspraak kan op verschillende manieren plaatsvinden. Onderstaand schema geeft een overzicht van de communicatiemethoden en eventuele werkwijzen die toegepast worden bij verschillende onderdelen van de groenstructuur.

Communicatie methode	Doel	Werkwijze	Toepasbaar bij:
Informatie verstrekking	Burgers informeren	▪ Informatie bijeenkomst ▪ Folder / artikel	hoofd- en wijkstructuur en overig groen
Raadplegen	Burgers laten reageren op een (concept) plan	▪ inspraak- of klankbordbijeenkomst	wijkstructuur en overig groen
Inventariseren	Burgers vooraf betrekken bij nieuwe plannen en hun mening/ wensen opnemen	▪ gespreken ▪ schouwen ▪ vragenlijst/ enquente	wijkstructuur en overig groen
Samenwerking	Burgers en gemeente werken samen bij uitvoering van inrichting en beheer	▪ zelfbeheercontracten ▪ adoptie van groen	overig groen

Methodes voor Informatieverstrekking, raadplegen en inventariseren wordt door de gemeente al regelmatig ingezet, met samenwerking is de gemeente terughoudend. Wanneer burgers zelf het groen in hun buurt willen onderhouden staat de gemeente daar positief tegenover, maar dit mag niet ten koste gaan van de eenheid en beeldkwaliteit van het groen. Tevens dient de continuïteit van het groenonderhoud gewaarborgd te zijn.

Actiepunten burgerparticipatie	
1	Burgers betrekken in de planvorming, mate van inspraak is afhankelijk van de locatie van het groen in de groenstructuur.

2.3.8 Parkeren en groen

In de wijken zal het bestaande groen gehandhaafd blijven. De parkeerruimte is niet in elke wijk gelijk. Dit vindt zijn oorsprong in het feit dat in de loop van de tijd de behoefte aan parkeren is toegenomen. Toch is het vaak mogelijk in het dorp te parkeren wanneer men bereid is enige afstand te lopen. Alleen in uitzonderlijke situaties kunnen parkeerplaatsen worden gecreëerd die ten koste gaan van het groen (het nee, tenzij principe). Dit wordt van locatie tot locatie bekeken en het groen zal op een andere locatie kwalitatief of kwantitatief gecompenseerd dienen te worden.

2.3.9 In- en uitbreidingslocaties

De gemeente wil het bestaande groen behouden. In wijken zoals Nico Bergsteijn is weinig groen aanwezig. De gemeente heeft de intentie om hier meer groen aan te brengen. Dit betekent dat bij in- en uitbreidingslocaties nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan de groene inrichting.

2.3.10 Restgroen

Regelmatig krijgt de gemeente vragen van burgers om gemeentelijk groen over te nemen. Deze verzoeken worden getoetst aan criteria uit het beleidsdocument “Verkoop openbaar groen” uit 2003. Om de beoordeling objectief te laten verlopen worden de volgende criteria te hanteren:

Groen wordt niet uitgegeven wanneer:

- Het onderdeel uitmaakt van de groenstructuur (vastgelegd in hoofdstuk 3 van dit groenbeleidsplan);
- Voor deze locatie of in de directe omgeving de komende 15 jaar

herinrichtingen te verwachten zijn;
- Bomen van de waardevolle bomenkaart aanwezig zijn;
- Kabels en leidingen aanwezig zijn;
- Uitgifte leidt tot onbeheerbare of versnippering van groenstroken;
- De naastgelegen grond geen eigendom is van de aanvrager;
- De kwaliteit van het groen in de wijk wordt aangetast en het groen een functionele of visuele waarde heeft.

Een passief uitgiftebeleid
Het groen in Woudenberg draagt bij aan de leefbaarheid en sfeer van de woonomgeving. De gemeente vindt het dan ook belangrijk de huidige hoeveelheid groen zoveel mogelijk in stand te houden. Daarom wordt bij de uitgifte van restgroen een passief uitgiftebeleid gehanteerd. Dit betekent dat burgers zelf initiatief moeten nemen wanneer zei grond van de gemeente willen overnemen.

Voorwaarden na verkoop van gemeentelijke gronden
Indien tot de verkoop van gemeentelijke gronden wordt overgegaan schrijft de gemeente Woudenberg de toekomstige koper enkele randvoorwaarden voor middels een kettingbeding. Zo dient een door de toekomstig grondeigenaar te plaatsen schutting te bestaan uit levend materiaal. Andere vormen zijn mogelijk op basis van het gemeentelijke bestemmingsplan (afwijkingsmogelijkheden) en in overleg met de gemeente. Met het voorschrijven van randvoorwaarden wordt de aantasting van het straatbeeld voorkomen.

Verkoop van gronden
De verkoopwaarde van gemeentelijke gronden is gelijk aan de waarde van bouwgrond. Deze verkoopwaarde wordt jaarlijks door de gemeente Woudenberg vastgesteld. Externe kosten bij de verkoop zoals notariskosten en kosten voor vastlegging bij het kadaster zijn voor rekening van de koper. De baten uit de verkoop van gronden worden ingezet voor de uitvoering van het groenbeleidsplan.

Omgaan met illegale in gebruikname
Soms komt het voor dat burgers bewust of onbewust gemeentegrond in gebruik nemen. Bijvoorbeeld als uitbreiding van een tuin, verbreding van de oprit of het doorsteken van groen voor achteruitgangen. De gemeente moet dit illegaal gebruik van de gemeentegrond vroegtijdig constateren zodat de grond terug gevorderd kan worden. Wordt hier te lang mee gewacht, dan verjaard het illegaal gebruik (20 jaar) en wordt de burger eigenaar. De gemeente heeft dan geen zeggenschap meer over de grond.

Om te voorkomen dat dit gebeurt is het belangrijk dat geïnventariseerd wordt waar zich illegale ingebruikname bevinden. Daarna kunnen met de burger afspraken gemaakt worden over teruggave van de grond. Als de ingebruikname past binnen het uitgiftebeleid kan de grond natuurlijk ook uitgegeven worden aan de burger.

Actiepunten restgroen	
1	Hanteren van objectieve uitgifte criteria bij beoordeling van aanvragen
2	Inzichtelijkheid in het illegaal gebruik van gemeente gronden
3	Financiële middelen uit de verkoop van gronden inzetten voor uitvoering van het groenbeleidsplan

2.3.11 Omvorming en renovatie
Beplanting heeft een bepaalde levenscyclus en gaat niet oneindig lang mee. Als gevolg van slijtage, ziektes en plagen, functieveranderingen, vandalisme of beheerbaarheid kan het wenselijk zijn bestaande beplanting te vervangen.

Binnen de gemeente Woudenberg zijn in het verleden veel beplantingsvakken omgevormd naar een ander beplantingstype waardoor de komende jaren omvormingen nog maar sporadisch zullen voorkomen. Het vervangen van groen vanwege renovatie zal in de gemeente wel meer voorkomen.

Renovatie van beplanting
Beplanting heeft een beperkte levensduur. Afhankelijk van het type beplanting kan deze levensduur variëren van gemiddeld 15-30 jaar voor heesters en 50 tot 100 jaar en meer voor bomen in gras. Zoals hierboven aangegeven kan beplanting onder invloed van verschillende omstandigheden vervangen moeten worden. De vooraf bepaalde levensverwachting wordt hierdoor niet altijd gehaald.

Door de jaren heen gebeurt dat natuurlijk niet gelijkmatig en overal. In Woudenberg zijn sinds de jaren ‘60/70 van de vorige eeuw in een relatief korte periode veel wijken gebouwd. Daardoor ontstaat na circa 30 à 40 jaar een verhevigde uitval. De renovatie van openbaar groen dient daarom structureel in de termijnplanningen en begrotingen opgenomen te worden. Momenteel is in de jaarbegroting geen budget opgenomen voor vervangingen of groenreconstructies. Een reële en meer gebruikte manier om tot een vervangingsbudget te komen is het opzetten van een groenafschrijvingsregime. Deze systematiek gaat uit van de omvang van het huidige groenareaal en de kosten die het vervangen van dit areaal met zich mee zou brengen afgewogen tegen de gemiddelde levensduur. Het instellen van een vast jaarlijks vervangingsbudget voor het groen heeft de volgende voordelen:

- in de begroting krijgt de vervanging en reconstructie van het groen een vaste positie, waarmee instandhouding van het kapitaalsgoed wordt verzekerd;
- kleine vervangingen en reconstructies kunnen op een heldere manier een plaats krijgen op de begroting, zonder omslachtige budgetaanvragen.

Structureel en planmatig werken

Door het combineren van verschillende werkzaamheden in de openbare ruimte kan op een effectieve manier worden gewerkt, wordt de overlast voor bewoners beperkt en kunnen onkosten beperkt worden. Met name bij de reconstructie van bestaande openbare ruimtes kan de afstemming van planningen tussen de verschillende disciplines positieve effecten hebben.

Inrichting en beheer van het openbaar groen kunnen worden bemoeilijkt door bijvoorbeeld het plaatsen van teveel obstakels in verharding (onkruidbestrijding) en in gras(maaien). Daarnaast wordt groen incidenteel als verkeersremmende maatregel (bijvoorbeeld bloembakken) toegepast op locaties waar het vanuit de groenstructuur en het groenbeheer niet wenselijk is. Integraal werken betekent dat de verschillende gemeentelijke diensten die werkzaamheden uitvoeren in de openbare ruimte hun planningen en werkzaamheden afstemmen en indien mogelijk in samenwerking uitvoeren.

In de gemeente Woudenberg worden renovaties en omvormingen nog niet voldoende planmatig en integraal uitgevoerd. Om de voordelen van planmatig en integraal werken beter te benutten is het wenselijk de vervangingen in het groen structureel aan te pakken door op wijk of buurtniveau een maatregelenplan op te stellen waarin ook de werkzaamheden van andere disciplines zijn meegenomen. Door de renovaties en herinrichtingen op deze manier aan te pakken wordt het mogelijk:

- Overlast te voorkomen in plaats van te bestrijden;
- Het werk ‘egaal’ te spreiden over de jaren;
- In grotere eenheden te werken;
- In financieel opzicht voordeel te behalen;
- De samenhang van beplantingsplannen te waarborgen;
- De communicatie naar burgers te verbeteren.

Actiepunten vervanging en renovaties	
1	Instellen groenafschrijvingsregime
2	Integraal en planmatig werken

2.3.12 Uitbesteding aanleg en onderhoudswerkzaamheden

De kwaliteit van het groenonderhoud is sterk bepalend voor de ontwikkeling van een duurzame groenstructuur. Het is noodzakelijk dat de gemeente Woudenberg voorafgaand aan het uitbesteden van onderhoudswerkzaamheden keuzes maakt om de lange termijnvisie voor het groenonderhoud vast te leggen. Onderwerpen die bij een professionele en efficiënte aanbesteding van belang zijn:

Looptijd contracten

Door het groenbeheer voor een langere periode door één partij uit te laten voeren wordt het eenvoudiger de opgestelde visie na te streven en krijgt de uitvoerder meer gevoel van betrokkenheid bij het aanwezige groen. Daarnaast geven langlopende contracten de gemeente meer zekerheid in prijs en ontstaat een vertrouwensrelatie met de uitvoerende partij. Gedacht kan worden aan een minimale termijn van 2 jaar en maximaal 4 jaar voor reguliere contract met een verlenging van 2 keer 1 jaar bij wederzijdse tevredenheid.

Indeling werkgebieden
Voor het opstellen van een aantrekkelijk contract voor de aannemer is het van belang overzichtelijke werkgebieden op te stellen van voldoende omvang. Daarbij kan een contract aantrekkelijker worden gemaakt door het combineren van verschillende soorten onderhoudswerkzaamheden waardoor de aannemer meer vrijheid krijgt bij de uitvoering en daardoor voordelen kan realiseren. Een goede indeling van werkgebieden is bijvoorbeeld door gebruik te maken van de wijkindeling van de gemeente.

Areaalgegevens
Inzicht in de juiste areaalgegevens is uitermate van belang bij het opstellen van onderhoudscontracten en het voorkomen van pieken in onderhoudskosten. De prijs voor het uitvoeren van werkzaamheden wordt gebaseerd op de in het bestek vermelde areaalgegevens. Indien arealen gedurende de looptijd van het contract veranderen krijgt de gemeente te maken met meer- en minderkosten. Door het beperken van meer- en minderkosten worden fluctuaties in onderhoudskosten voorkomen en wordt het budget voor groenonderhoud constanter.

Gedegen onderhoudscontract
Het onderhoudscontract vormt de basis voor uitbesteding. Door zaken zoals boetebepalingen en stimuleringsbonussen, monitoring van het uitgevoerde werk, randvoorwaarden voor uitvoering, etc. goed vast te leggen worden onvolkomenheden gedurende de looptijd van het contract voorkomen.

Prijs- kwaliteitverhouding
Wanneer de gemeente meerdere partijen uitnodigt om een prijs op te stellen voor het groenonderhoud, wordt het mogelijk te kiezen voor de partij die de beste prijs/ kwaliteitsverhouding biedt. Daarbij is het van belang een keuze te maken in: aanbestedingswijze, aantal inschrijvers, gunningcriteria en specifieke kwaliteiten die de gemeente belangrijk vindt bij de keuze voor een aannemer.

Professionaliteit van de uitvoerder (externe)
Om het groen te ontwikkelen tot een duurzame groenstructuur moet verwacht kunnen worden dat de uitvoerder van het onderhoud beschikt over voldoende vakkennis om te bepalen wat juist is voor de ontwikkeling van het groen. Daarnaast moet hij vanuit de opdrachtgever de mogelijkheid krijgen het werk vakkundig uit te voeren. Ook dient gewerkt te worden met professioneel, degelijk en verzorgd materieel, wat op een juiste manier gebruikt wordt. Voor specialistische opdrachten zal de gemeente van de uitvoerende partij vragen om voldoende vakinhoudelijke kennis voor de uitvoering van deze werkzaamheden. De vakbekwaamheid, certificering en ervaring met soortgelijke werken kunnen als selectiecriteria worden opgenomen bij de uitnodiging van een uitbesteding.

Meedenken van uitvoerder bij groenbeheer
De uitvoerder (externe) is door het regelmatige onderhoud sterk betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte. Hierdoor kan deze eenvoudig bij de gemeente aangeven waar zich in het groen knelpunten bevinden. Het betreft bijvoorbeeld plaatsen waar een plantsoort niet aanslaat of waar omgevormd moet worden zodat de beplanting beter voldoet aan de gevraagde functie. Daarnaast vinden regelmatig nieuwe ontwikkelingen plaats als het gaat om groenbeheer. Door als gemeente samen met de uitvoerende partij na te denken over deze veranderingen is het makkelijker om groenbeheer aan te passen aan nieuwe wensen en eisen.

Voor planmatig en goed uitgevoerd groenonderhoud is het belangrijk dat werkzaamheden worden uitbesteed op basis van beste prijs-kwaliteitverhouding, langlopende contracten en professionaliteit van de uitvoerder.

Actiepunten uitbesteden aanleg en onderhoudswerkzaamheden	
1	Toepassen bovenstaande criteria bij het uitbesteden van (nieuwe) werkzaamheden

2.3.13 Uitbesteding aan SW bedrijven

De gemeente wil mogelijk(een deel van) de werkzaamheden in het groenbeheer uitbesteden aan een SW-bedrijf. Voor de uitbesteding kan de gemeente de volgende methoden gebruiken:

Één op één gunnen

Één op één gunnen kan door inbesteden of het exclusief verlenen van een opdracht aan één organisatie. Deze methode van uitbesteden kan alleen wanneer het SW-bedrijf onderdeel uitmaakt van de eigen gemeentelijke organisatie of dat een dusdanige relatie aanwezig is tussen beide partijen dat deze beschouwd kan worden als een gemeentelijke dienst.

Gunnen met beperkte concurrentie (alleen gunnen aan een SW-bedrijf)

Hierbij worden meerdere SW-bedrijven gevraagd in te schrijven waarbij de gemeente strikte voorwaarden stelt aan de medewerkers die de uitvoering van de werkzaamheden verzorgen.

Volledige concurrentie

Dit is de standaard aanbestedingsprocedure (onderhands of openbaar) waarbij het SW-bedrijf op het werk kan inschrijven. Het SW-bedrijf moet dan concurreren met andere aannemers.

Actiepunten uitbesteding aan SW-bedrijven	
1	Voorafgaand aan het opstellen van het nieuwe bestek wordt bepaald welke vorm van uitbesteding aan SW-bedrijven gehanteerd wordt.

2.3.14 Werken volgens de Flora- & Faunawet

Ecologie is in de woonomgeving erg aantrekkelijk vanwege kleurige begroeiingen en de nabijheid van vogels en insecten zoals vlinders en mezen. Burgers zijn dan ook vaak erg gesteld op de flora en fauna die in hun wijk of tuin voorkomen. Bij de uitvoering van het groenonderhoud heeft de aanwezigheid van flora en fauna echter wel praktische belemmeringen. Met name met de Flora- en faunawet moet bij het groenbeheer rekening worden gehouden. De Flora- en faunawet richt zich op het beschermen van inheemse planten- en diersoorten en kent een aantal verbodsbepalingen voor verstoring, beschadiging, verjaging en doding van flora en fauna. Bij uitvoering van het groenonderhoud komen regelmatig werkzaamheden voor die vallen onder deze verbodsbepalingen. Vanuit de Flora- en faunawet moet voor deze werkzaamheden een ontheffing aangevraagd worden.

Omdat bij bepaalde planten- en diersoorten voor elke werkhandeling een ontheffing moet worden aangevraagd brengt dit veel administratieve lasten met zich mee. Om deze administratieve regeldruk te verminderen is het mogelijk door middel van een gedragscode vrijstelling te krijgen voor het aanvragen van de ontheffingen. De Verenging Stadswerk Nederland en Vereniging van Hoveniers en groenvoorzieners (VHG) heeft daarvoor de gedragscode “beheer groenvoorzieningen” opgesteld die de gemeente kan implementeren. Middels een leidraad legt de gemeente vast hoe zij bepaalde werkzaamheden (waarvoor normaliter een ontheffing moet worden aangevraagd) uitvoert en hoe daarbij de flora en fauna wordt beschermd. Natuurlijk kan de gemeente ook haar eigen gedragscode opstellen.

De gedragscode geeft richting aan de wijze van uitvoering van beheer en periode en risico’s ten aanzien van beschermde flora en fauna. Met bestendig beheer wordt bedoeld*: “activiteiten die een voortzetting zijn van de praktijk die gericht is op de instandhouding van de bestaande situatie”, bijvoorbeeld het jaarlijks maaien van bermen en snoeien van bomen.*

Bij het werken met de gedragscode hebben zowel de gemeente (opdrachtgever) als de aannemer/ buitendienst (opdrachtnemer) een taak. Hiernaast zijn de taken van beide partijen weergegeven.

Opdrachtgever	Opdrachtnemer
Opstellen zoneringsdocument met specifieke natuurgebieden	Aantoonbare deskundigheid op het gebied van flora en fauna in relatie met de onderhoudswerkzaamheden
Informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten e.d.	Gebruik maken van de beschikbare informatie van de opdrachtgever
Opstellen beheerplan, werkplan of bestek met daarin de gewenste maatregelen	Opstellen plan van aanpak met daarin: ▪ Onderhoudsacties conform plan/ bestek ▪ Uitwerking algemene zorgplicht ▪ Uitwerken specifieke zorgplicht
Monitoring en evaluatie	Rapportage en evaluatie van het uitgevoerde onderhoud
Afhandelen calamiteiten met LNV	Signaleren van calamiteiten

Een onderdeel van het werken met de gedragscode is het opstellen van een leidraad en natuurwaardenkaart met daarin de gevolgen van de Flora- en faunawet en de gedragscode voor de beheerwerkzaamheden van de gemeente Woudenberg. Deze bestaat uit:

- Overzicht van de invloed van de Flora- en faunawet/ gedragscode op bestuurlijk-, beleids-, en operationeel niveau;
- Zoneringskaarten gebiedsbescherming en gebieden waar de gedragscode van toepassing is;
- Beheerplan met beheercategorieën, risico's, maatregelen voor bestendig beheer, omgaan met onvoorziene omstandigheden en bestrijding van ongewenste soorten;
- Project- en contractgebonden activiteiten zoals voorbereiding, directievoering, monitoring en evaluatie;
- Praktische adviezen voor implementatie van de gedragscode.

Actiepunten werken volgens de Flora- en faunawet	
1	Implementatie van de gedragscode of opstellen van een eigen gemeentelijke gedragscode

2.3.15 Handhaving waardevolle bomen

Bomen zijn een belangrijk onderdeel van het openbaar groen. Ze dragen dan, met hun kroonomvang en bladmassa, bij aan de groene uitstraling van de gemeente. Middels het bomenbeleidsplan uit 2006 heeft de gemeente alle op dat moment beschikbare richtlijnen en gewenste werkwijzen met betrekking tot bomen vastgelegd. In het bomenbeleidsplan ontbreekt echter nog een onderdeel voor de objectieve beoordeling van waardevolle bomen.

Om de bomen in Woudenberg te beschermen wordt een kapbeleid gehanteerd waarbij voor de volgende bomen een kapvergunning moet worden aangevraagd.

Alle gemeentelijke bomen: De gemeente heeft bomen met een bepaalde reden en toekomstvisie aangeplant. Het verwijderen van deze bomen kan nadelige gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de uitstraling van het dorp of ecologie in het gebied. Het is daarom noodzakelijk dat kap van gemeentelijke bomen altijd goed afgewogen en onderbouwd gebeurt.

Bomen die onderdeel zijn van een gemeentelijk monument en landgoederen: Gemeentelijke monumenten hebben een beschermde status, de groene inrichting draagt hieraan bij. Voor een goede bescherming van de aanwezige bomen is het noodzakelijk bij kap een kapvergunning aan te vragen.

Op landgoederen zijn de houtopstanden en bosgebieden beschermd middels de APV en Boswet. De bomen die onder de APV vallen zijn solitaire bomen of losstaande bomen in kleine groepen. Het is noodzakelijk voor deze bomen een kapvergunning aan te vragen. Dit zal worden opgenomen in de APV.

Bomen van derden met een stamdiameter > 30 cm:
Naast de gemeentelijke bomen zijn ook bomen van derden waardevol voor de gemeente. Daarom moet voor alle bomen van derden met een diameter > 30 cm op 1.30m hoogte bij kap een kapaanvraag worden ingediend. Op deze manier wordt beoordeeld of de boom een meer dan reguliere bijdrage levert aan het bomenbestand in de gemeente.

Landschapselementen van derden:
Landschapselementen zoals houtwallen, singels en knotbomen zijn zeer waardevol voor het landschap. De gemeente wil deze beschermen. Voor deze landschapselementen dient een kapvergunning te worden aangevraagd indien zij niet vallen onder de Boswet. Zij vallen dan onder de APV.

Bomen vermeld op de waardevolle bomenkaart:
Bomen die zijn vermeld worden op de waardevolle bomenkaart (zowel gemeentelijk als derden) zijn zeer waardevol voor de gemeente en verdienen extra bescherming. Voor deze bomen moet ongeacht de stamdiameter een kapvergunning worden aangevraagd.

De bomen die worden opgenomen op de waardevolle bomenkaart worden beoordeeld op basis van objectieve beoordelingscriteria (opgenomen in bijlage 2). Bomen met een score boven de **20** punten worden opgenomen op de waardevolle bomenkaart.

Tegemoetkoming (particuliere) eigenaren
Om particuliere eigenaren te ondersteunen bij het behoud van hun bomen wil de gemeente deze eigenare tegemoet komen door (in overleg met de eigenaar) de bomen mee te nemen bij de gemeentelijke vta controle en eventueel (snoei) adviezen geven voor de instandhouding van de boom.

Actiepunten handhaving waardevolle bomen	
1	Aanpassing APV
2	Opstellen waardevolle bomenkaart
3	Benadering en informeren eigenaren waardevolle bomen

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van alle actiepunten die in de voorgaande beleidsthema’s zijn behandeld.

Groenstructuurplan Woudenberg - bebouwde kom

JULI 2011

3. Groenstructuur

In dit hoofdstuk is de karakteristieke groenstructuur van Woudenberg beschreven. Bepalend voor de karakteristiek zijn onder andere het groene raamwerk van het landschap, de stedenbouwkundige opbouw en infrastructuur van de kern en de geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

3.1 Bebouwde kom Woudenberg

Woudenberg is gegroeid langs de Dorpsstraat die van west naar oost het dorp doorsnijd. Omstreeks 1900 stond langs deze weg een lintbebouwing. Vanaf de jaren ’50 is de kern sterk uitgebreid met nieuwbouwwijken. De bebouwde kom heeft een duidelijke opbouw met enkele belangrijke en herkenbare hoofdwegen. Deze verdelen het bebouwde gebied gelijkmatig in 6 even grote wijken. Iedere wijk heeft een eigen stedenbouwkundig karakter, typerend voor de periode waarin de wijk is gebouwd.

De groenstructuur van Woudenberg is op te delen in hoofd- en wijkstructuren en overig groen. Groen in de hoofdstructuur is belangrijk voor de uitstraling van het gehele dorp en gebruik door alle bewoners en bezoekers. Groen in de wijkstructuur is vooral belangrijk voor de uitstraling van de wijk en gebruik door de wijkbewoners. Tot het overig groen behoren de buurtparkjes en andere groenvlakken en straten die enkel belangrijk zijn voor de straat zelf en de direct omwonende. Daarnaast is een onderverdeling gemaakt naar lijnen en vlakken. Lijnen bestaan hoofdzakelijk uit het groen langs wegen. Vlakken zijn parken, maar het kunnen ook pleinen, sportparken of begraafplaatsen zijn. Het gaat erom dat het openbare ruimtes zijn met een verblijfsfunctie. Landgoederen dicht bij de kom vallen hier ook onder. Daarnaast zijn er lijnelementen zoals houtwallen en elzensingels die voornamelijk in particulier bezit zijn.

Hierna worden de verschillende structuren besproken die kenmerkend zijn voor Woudenberg. Bij het bepalen en beschrijven van de diverse structuren is gebruik gemaakt van het groenstructuurplan uit 1994, dat opgesteld is voor de gemeente Woudenberg (Oranjewoud, 1994).

3.1.1 Hoofdstructuur

Hoofdwegen

De structuur van hoofdwegen bestaat uit twee oost-west en twee noord-zuid georiënteerde wegen. De belangrijkste ontsluitingswegen in Woudenberg zijn de Randweg en de Maasbergseweg-Geeresteinlaan. De Randweg is een rondweg om de bebouwde kern en sluit westelijk en oostelijk aan op de N224. Haaks daarop ligt de Maarsbergseweg-Geeresteinlaan die ook aan twee kanten aansluit op een provinciale weg, namelijk de N226. Parallel aan deze weg licht westelijker in de kern de Europaweg. De oude doorgaande weg Voorstraat-Dorpsstraat-Stationsweg West waarlangs Woudenberg is ontstaan, behoort ook tot de hoofdstructuur.

Hoofdstructuur-parken

De belangrijkste parken uit de hoofdstructuur zijn:

Wijk 1: De Grift - Sportpark de Grift

Het sportpark ligt aan de noord-westzijde van de kern. De groene randen van bosplantsoen rond het sportpark sluiten aan op het landgoed. Het onderhoud van het sportpark wordt uitgevoerd door de beheerstichting “Stichting Beheer Sportpark De Grift”. Het vormt een onderdeel van een groene verbinding richting het buitengebied en met name landgoed Geerestein.

Boomstructuur Europaweg

Inrichting Geeresteinselaan (bron:google Earth)

Wijk 3: Nieuwoord - Begraafplaats aan de Voorstraat
Deze grote begraafplaats heeft een groen karakter. Kenmerkend zijn de oude beuken en de hagen en monumenten die karakteristiek zijn voor het dorpsschoon.

Wijk 4: Laanzicht - Beaufortpark
Bestaat uit gras met bomen en enkele heesters. Daarnaast is aan de zuidzijde een langgerekte vijver aanwezig. Karakteristiek zijn enkele oude bomen, waaronder uitheemse soorten. Het park wordt extensief recreatief gebruikt als wandelroute.

Wijk 4: Laanzicht - De Schans
Dit historisch element is onderdeel van de Grebbelinie. Het is een verdedigingsschans: Een grondwal omringd door water. In dit park staat een appartementencomplex omgeven door gras met sierbeplanting en wandelpaden. Op de wal staat een beplanting met eiken en beuken van ca 70 – 80 jaar oud. Het geheel vormt een belangrijk element in de dorpskern.

Buitengebied - Landgoed Geerestein
Het landgoed Geerestein bestaat uit bospercelen, op natte en vochtige bodem, afgewisseld met akkers en graslanden. Het vormt de noordelijke, groene rand van Woudenberg. Het beheer wordt uitgevoerd door rentmeesterskantoor 'Het Schoutenhuis'

Begraafplaats

Boom- en waterstructuur De Schans

3.1.2 Wijkstructuur

Wijk 1: De Grift
Deze wijk is in de jaren '60 gebouwd. Kenmerkend is het rechthoekige stratenpatroon met herhaling van bebouwingstypen. Veel straten zijn breed van opzet en hebben ook vaak, in verhouding tot andere wijken, een ruime groenstrook. In het zuidoosten van de wijk ligt een deel van de historische lintbebouwing van Woudenberg dat aansluit bij het centrum. Karakteristiek is hier de oude Hervormde Kerk die omgeven wordt door beuken en eiken. Daarnaast is hier een kerkgracht aanwezig.

Wijkontsluitingswegen:
John F. Kennedylaan, Burgwal - De Kaneel

Groenstrook met vijvers Karel Doormanlaan (wipperveldvijver)
Dit is een doorlopende groenstrook van zuid naar noord door de gehele wijk. Deze groenstrook biedt kansen om aan te laten sluiten op het buitengebied en zo een doorlopende parkzone van binnen naar buiten te creëren. Deels is een verbinding met het bos aanwezig dat rondom de sportvelden loopt maar deze verbinding dient versterkt te worden.

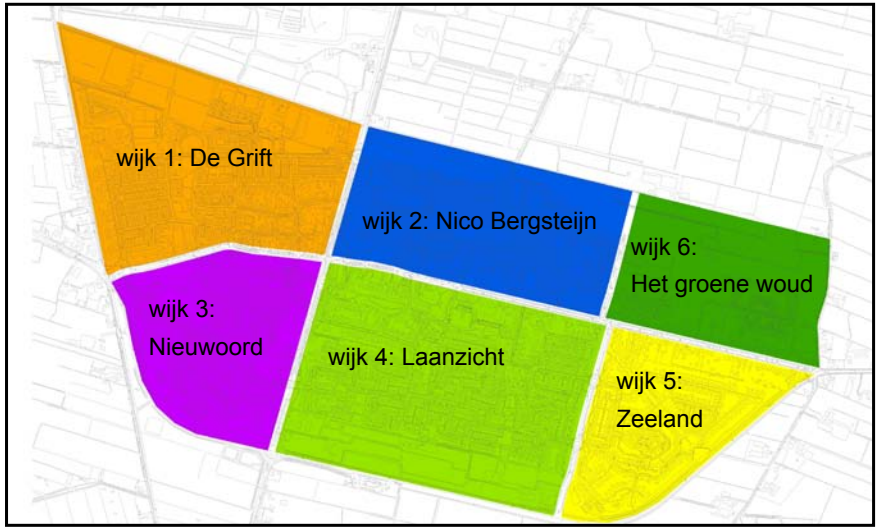

Wijk 2: Nico Bergsteijn
Deze wijk heeft bebouwing uit de periode ’50 – ’60. Daarnaast zijn enkele plekken opgevuld met bebouwing uit de jaren ’90. De straatprofielen zijn vrij smal en er komen veel straten voor met bomen in de verharding. In deze wijk is relatief weinig groen aanwezig.

Wijkontsluitingswegen:
Ekris, Nico Bergsteijnweg, Laan 1940-1950. De bermen van de Ekris worden vanaf de komgrens richting het buitengebied ecologisch beheerd, waardoor deze als ecologische verbinding dienst kunnen doen.

Speellocatie Margrietstraat
Dit parkje is grotendeels ingericht als speellocatie en is van groot belang voor de wijk. Het parkje wordt omringd door bosplantsoen dat extensief beheerd wordt.

Wijk 3: Nieuwoord
Deze wijk is in de jaren ’60 aangelegd en deels in de jaren ’80-’90. In het oude deel is een rechthoekig wegenpatroon met brede groenstroken langs de weg aanwezig. In het nieuwere deel zijn de straatprofielen smal en is veel minder groen aanwezig.

Wijkontsluitingswegen:
Henschoterlaan, Vondellaan, Laan van Lichtenberg

Slotlaantje en vijver
Centraal in de wijk ligt een vijver met natuurlijk ingerichte oevers eromheen. Dit groenelement sluit aan op het Slotlaantje: Een voetgangerspaadje met brede groenstrook erlangs die in een rechte lijn richting de buitenrand van het dorp loopt en hier uitkomt op het park.

Ecologische zone wijk Nieuwoord
De zone heeft een grote vijver met deels landschappelijke inrichting. Het vormt een eenheid met het bovengenoemde slotlaantje en vijverparkje in de wijk. Daarnaast speelt het een belangrijke rol als groene dorprand van Woudenberg. Deze zone wordt gedeeltelijk ecologisch beheerd.

Wijk 4: Laanzicht
De wijk is grotendeels aangelegd in de jaren ’70, met uitzondering van het noordelijke deel, dat bij het oude centrum hoort. In deze wijk is het woonervenkarakter (bloemkoolwijken) duidelijk zichtbaar. Deze wijken hebben een minder hiërarchische wegenstructuur, met veel doodlopende en grillige wegen. Daarnaast hebben de wegen vaak een wisselend profiel. Er is veel groen aanwezig in kleine vakjes.

Wijkontsluitingswegen:
Willem de Zwijgerlaan, Laanzicht, Rembrandtlaan, Frans Halslaan

Parkje bij Roomskatholieke kerk aan de Prangelaar
Het park is functioneel ingericht met bomen, gras en een klein deel bosplantsoen. In het park zijn ook een aantal speelvoorzieningen van de wijk ondergebracht.

Parkje Rembrandtlaan
Dit parkje wordt gekenmerkt door verschillende opeenvolgende ruimten gescheiden door dichte, hoge beplanting. Het wordt doorsneden met wandelpaden. Het vormt een groene lob en verbinding naar het buitengebied. Deze verbinding kan nog versterkt worden.

Wijk 1: De Grift, groenzone Van Gendtlaan

Wijk 2: Nico Bergsteijn, Nico Bergsteijnweg

wijk 3: Nieuwoord, Groenzone Westerwoud

Wijk 4: Laanzicht, Groen langs Laanzicht

Parkje Laanzicht
Het betreft een speellocatie omzoomd door grote en karakteristieke bomen. Het parkje is een belangrijk onderdeel van de aansluiting van de kern met het buitengebied.

Wijk 5: Het Zeeland
Deze wijk is in de jaren ’90 - ’00 aangelegd. Het wegenpatroon heeft een vrij symmetrische opbouw met een centrale as midden door de wijk en hieraan rondgaande zijwegen. De straten hebben een vrij brede en groene opzet.

Wijkontsluitingswegen:
Ter Maatenlaan, Van Beeklaan

Groenzone langs centrale as (de Kolk)
Dit betreft een doorgaande laan (groendiagonaal) die beplant is met een dubbele rij moeraseiken. Het heeft een belangrijke rol als beeldbepalend element.

Groenzone langs Randweg
Deze groenzone wordt extensief beheerd en is van belang voor de locale ontwikkeling van flora en fauna. Het fungeert als een belangrijke groene dorpsrand en staat daardoor in verbinding met het buitengebied. In de groenzone zijn ook diverse speellocaties aanwezig.

Wijk 6 Het groene woud
Deze wijk bestaat uit een bestaand klein bedrijventerrein aan de Nijverheidsweg. Daarnaast is deze wijk nog in aanbouw. Het oostelijke deel is deels al aangelegd. De opbouw van de wijk heeft een afwisselde opbouw met een ruime opzet.

Wijkontsluitingswegen:
Magnoliasingel en Laan 40-45

Groenzone richting buitengebied
De wijk wordt verdeeld door een grotere groenzone met een waterstructuur als verbindend element die richting het buitengebied loopt. De groenzone vormt een belangrijk element als groene dorpsrand. Daarnaast wordt een visie ontwikkeld waarbij accenten worden gelegd zodat een verwijzing (zichtlijn) gerealiseerd wordt richting het buitengebied.

Bedrijventerrein Parallelweg
Dit bedrijventerrein heeft een grootschalige opzet. Het bedrijventerrein ligt aan de Grebbelinie. De Liniedijk vormt de oostgrens van het terrein en geeft het daarmee meteen een groene rand. Het bedrijventerrein is omringd door bomen en bosplantsoen. Op het bedrijventerrein zijn hagen aanwezig als (weg)begeleiding en verspreid voorkomende beplanting van heesters maar het terrein heeft een vrij kale uitstraling. Een verdere vergroening is dan ook gewenst, met inachtneming van het uitgangspunt zoals beschreven in het masterplan bedrijventerreinen (2003)

Wijkontsluitingswegen:
Parallelweg, De Nort, Zegheweg.

Wijk 5: Het Zeeland, Boomstructuur De Kolk

Wijk 6: Het groene woud, groene randzone

3.2 De dorpsranden

De randen van de bebouwde kom met het buitengebied bepalen in grote mate de relatie met het buitengebied. Aan de ene kant bepalen ze hoe er van buitenaf naar de kern gekeken wordt: Soms is dit een harde bebouwingsrand of een gevarieerde rommelzone. In andere gevallen ligt de bebouwing echter achter of in een groene setting, waardoor een mooie overgang ontstaat van landschap naar bebouwing. Aan de andere kant bepalen ze ook in hoeverre het landschap vanuit de kern is te beleven: Zijn er uitzichtpunten en kan men zo het landelijk gebied in lopen? Of wordt deze relatie belemmerd? In Woudenberg zijn verschillende vormen van dorpsranden aanwezig.

Zuidrand Woudenberg.

Aan de zuidkant wordt de bebouwde kom afgesloten door de Randweg. Deze weg vormt een sterke barrière tussen de kern en het buitengebied. Men loopt hier niet zo maar het landschap in. Anderzijds liggen hier wel enkele parkzones vanwaar men uitzicht heeft richting het buitengebied. Deze parken geven een groen beeld aan de rand van de bewoning en bieden de mogelijkheid om langs de rand van de kern te wandelen. Ten zuiden van het centrumdeel van Woudenberg ligt geen parkzone. Dit gebied is deels nog overgebleven uit het landschap, deels met diverse functies ingericht. De bestemming in het bestemmingsplan dorp is recreatie met hoofdzakelijk bestemmingsomschrijving “dorpszone”. Het gaat hierbij om dagrecreatie, dierenweiden, volkstuinen etc. Het gebied kan niet voor woningbouw gereserveerd worden omdat het niet binnen de rode contouren van de provinciale structuurvisie valt.

Ambities/Kansen:

- Dorpsranden aan zuidkant uitzichtpunten geven over de randweg heen. Locaties zoeken voor het maken van een recreatieve route richting buitengebied en een betere recreatieve en natuur-educatieve functie van dit gebied.
- Verbeteren recreatieve functie park bij randzone in Woudenberg zuid-oost.
- Recreatieve verbinding tussen groenzone zuid-centrum en randzones zuid-west en zuid-oost. In toekomst mogelijkheden voor parkzone. Uitzicht richting landschap open houden.
- Gebied tussen LOG en randweg verdichten met knotelzen-rijen of houtwallen om de geleidelijke overgang naar het LOG-gebied te bewerkstelligen.
- Mogelijkheden onderzoeken voor ecologisch verbinden groene randzones en buitengebied.

Noordrand Woudenberg

De noordkant van Woudenberg heeft een geheel andere overgang naar het buitengebied. De kern en het buitengebied lopen hier geleidelijk in elkaar over. Aan de westkant van noord-west Woudenberg wordt de dorpsrand bepaald door grotere tuinen en erven van woningen. Dit geeft een divers groenbeeld, afhankelijk van de erfbeplanting. Aan de noordkant van noord-west Woudenberg ligt een gebied met diverse functies: een sportpark, een sporthal, de milieustraat en een manege. Deze gebieden hebben allen in bepaalde mate een groen karakter, waardoor het geheel een groene rand vormt. Toch vormt het gebied een barrière tussen de bebouwing en het landgoed dat hier in het buitengebied ligt. Vanuit de wijk heeft men geen direct uitzicht hierop en er is geen doorgaande wandelroute.

Randweg t.h.v wijk Zeeland

Randweg t.h.v Nieuwoord (bron: google Earth)

Randzone Het Groene Woud

Uitzicht vanaf Ekris

Ten noorden van noord-centrum en noord-oost is de rand nog in ontwikkeling. Volgens de nieuwbouwplannen zal rond de nieuwe bebouwing een groene rand komen. Deze heeft een landschappelijk karakter met een waterstructuur en losse beplanting. Vanuit de wijk en deze groenstructuur zal een aantrekkelijk uitzicht richting het buitengebied ontstaan. In de verkavelingskaart van het nieuwbouwproject “het groene woud” is een bomenlaan opgenomen die een wandelverbinding zal vormen met het buitengebied en een verbindingsfunctie kan hebben voor flora en fauna tussen het buitengebied en de bebouwde kom.

Ambities/Kansen:

- Stimuleren landschappelijke erfbeplanting.
- Recreatieve verbinding tussen parkzone langs Karel Doormanplein en landgoed Geerestein (via Nieuwe Steeg)
- Bij de inrichting van de parkzone langs de rand het karakter van het omliggende slagenlandschap meenemen. Ecologisch verbinden van deze groenstructuur met buitengebied.

Rand bedrijventerrein Parallelweg

Ten oosten van het bedrijventerrein Parallelweg ligt de Grebbelinie: Een brede opgaande groenstructuur. Deze vormt een aantrekkelijke groenrand voor het bedrijventerrein. Aan de westkant is deze groene rand afwezig. Door het slagenlandschap hier te verdichten met houtwallen en knotelzenrijen kan op een landschappelijke manier het gebied een meer groen karakter krijgen.

Ambities/Kansen:

- Behoud brede dichte groenstrook Grebbelinie.
- Ontwikkelen landschappelijke perceelsrandbeplanting.

3.3 Het buitengebied

Het buitengebied van Woudenberg is door de landschappelijke opbouw en ontwikkelingen die door de eeuwen heen hebben plaats gevonden zeer divers. Behoud en ontwikkeling van de karakteristieken is zowel voor landschap, landbouw, recreatie als ecologie van belang.

3.3.1 Landschap versterken

Op basis van de ondergrond en de ontginning van het landschap kan het landschap onderverdeeld worden in enkele landschapstypen.

Slagenlandschap

Het slagenlandschap beslaat een groot deel van het buitengebied van de gemeente Woudenberg. De karakteristiek is in de gehele gemeente gelijk, de concrete invulling verschilt voor de diverse onderdelen.

Het slagenlandschap is nog steeds herkenbaar aan de langgerekte smalle percelen. Deze waren vroeger voorzien van kavelgrensbeplantingen aan de windzijde, voornamelijk essensingels. Ook werden elzen- en wilgensingels toegepast. Deze oude singels zijn momenteel alleen ten noorden van Woudenberg nog deels aanwezig. Elders zijn deze kavelgrensbeplantingen vervangen door prikkeldraad. Ook kwamen er geriefbosjes en boomgaarden voor die de langgerekte vorm van de kavels volgden. Doelstelling is het slagenlandschap te versterken door kavelgrensbeplantingen bestaande uit zwarte elzen te stimuleren en langs wegen bomenrijen (essen) aan te planten.

Ten noorden van Woudenberg: Hier ligt de nadruk van het versterken van het slagenlandschap. Dit omdat het direct aansluit op het bebouwde gebied en hier nog een deel van de oude structuren intact zijn. Daarom is het hier belangrijk naast het versterken van het slagenlandschap ook de oude kavelgrensbeplantingen te beschermen. Ook is hier het creëren van recreatieve routes belangrijk die het slagenlandschap beleefbaar maken

Typerende langgerekte verkaveling

Houtwal en elzensingel als kavelbegrenzing

vanuit de kern. Daarnaast kan de gemeente actief grond aankopen om deze kavelgrensbeplantingen aan te leggen en ook geriefhoutbosjes aan te planten.

Ten westen van Woudenberg is het slagenlandschap aanwezig, maar hier dient de openheid richting de stuwwal behouden te blijven. De kavelgrensbeplantingen dient hier laag te blijven, zoals struweel en bossages. Daarnaast is het belangrijk hier alleen in oost-west richting te verdichten en niet in noord-zuid, zodat het zicht richting de stuwwal open blijft.

Ten zuiden van Woudenberg is het slagenlandschap minder duidelijk aanwezig: het is een smalle strook tussen de bebouwing en het kampenlandschap dat hier begint. Het is vooral belangrijk de overgang van het slagenlandschap naar het kampenlandschap goed vorm te geven. Dit kan door enkele langgerekte kavelgrensbeplantingen te versterken. Dit vormt tevens een buffer voor het zicht op de toekomstige bedrijven in het LOG-gebied. Indien er een nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf plaatsvindt dient landschappelijke inpassing plaats te vinden.

Kampenlandschap
Ten zuiden van Woudenberg ligt een kampenlandschap. Dit is herkenbaar aan onregelmatige kavelvormen en houtwallen. In het LOP wordt dit aangeduid als diffuus kampenlandschap omdat het kenmerkende karakter niet meer duidelijk aanwezig is. Door laanbeplantingen en erfbeplantingen te stimuleren kan de structuur van het kampenlandschap versterkt worden.

3.3.2 Historische landschapselementen

In de landschappelijke structuur van Woudenberg zijn diverse historische elementen aanwezig. Deze zijn van grote landschappelijke en recreatieve waarde.

Grebbelinie
De historische Grebbelinie doorkruist de oostelijke kant van de gemeente. Om de kwaliteiten van de Grebbelinie te behouden en versterken is een beeldkwaliteitsplan voor de gehele linie opgesteld. De Grebbelinie bestaat hierin uit enkele zones: Respectzone, Besloten zone en Halfopen en kleinschalig landschap. Van belang is het onderscheid tussen open en besloten, waardoor de Grebbelinie als element duidelijk herkenbaar wordt.

Om invulling te geven aan het beeldkwaliteitsplan worden diverse projecten voorbereid en uitgevoerd. Bijvoorbeeld bij Lambalgen waar de kade wordt herstelt, en mogelijk de schotbalk en veldschans. Dit project is in uitvoering. Ook het herstel van de Roffelaarskade wordt voorbereid. Het beter beleefbaar maken van de Bruineburgersluis is gewenst. Daarnaast is het wenselijk het gebied recreatief beter te ontsluiten. Nu ontbreekt een fietspad langs aan de oostzijde van het Valleikanaal. De (toekomstige) realisatie van ecoduct Maarsbergen biedt kansen een recreatieve wandelverbinding te realiseren.

De ontwikkeling van de Grebbelinie biedt ook kansen voor de gemeente. De verdichting van de besloten zone Grebbelinie kan worden aangegrepen om het bedrijventerrein groen in te kleden. Daarnaast kunnen recreatieve routes vanuit de kern worden aangesloten op de routes nabij de Grebbelinie.

Kampenlandschap

Bunkers langs de Grebbelinie

Visieschets Grebbelinie

Groenstructuurplan Woudenberg - buitengebied

JULI 2011

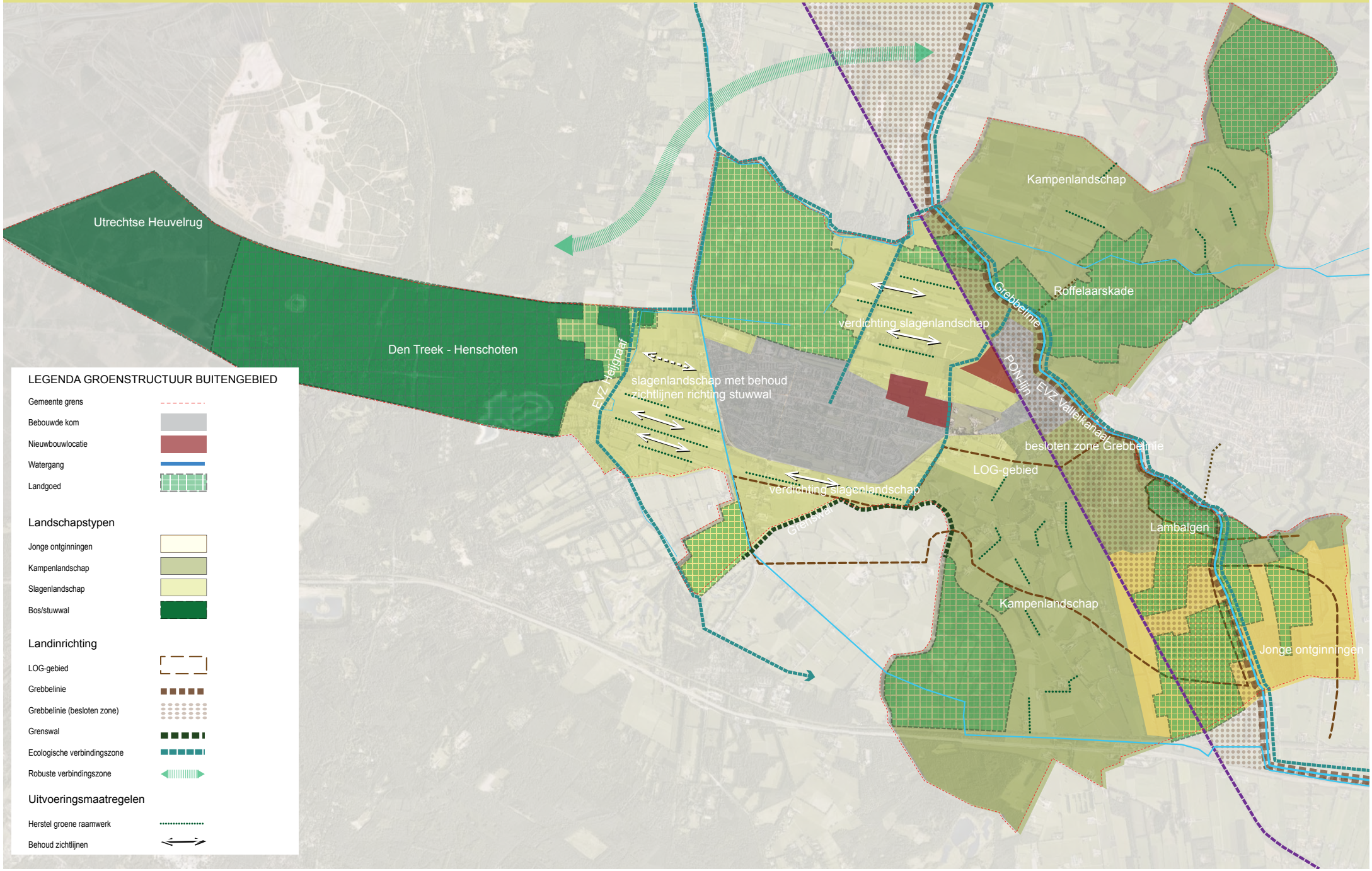

Landgoederen
Binnen de gemeentegrenzen van Woudenberg liggen diverse landgoederen: Geeresteijn, De Boom, Bruinenburg, Lambalgen, Rumelaar/Ringelpoel en Den Treek- Henschoten. De landgoederen hebben op de eerste plaats een landschappelijke, agrarische en ecologische waarde. Deze historische elementen in het landschap bestaande uit bebouwing, tuinen, bos- en natuurterrein en landbouwgronden structureren mede het landschap. Door de aanwezigheid van bos, natuur en agrarisch gebruik zijn de landgoederen vaak interessant voor flora en fauna. Daarnaast hebben de landgoederen een recreatieve waarde. Alle landgoederen zijn vanwege de Natuurschoonwet openbaar toegankelijk.

Behoud van de landgoederen met hun eigen kwaliteiten en groenstructuren is het uitgangspunt zoals ook verwoord in de toekomstvisie. De versterking van de natuurwaarden kan met name worden bereikt door een verdere extensivering van de agrarische gronden en door natuurontwikkeling. Het vergroten van het bosareaal heeft in relatie met het voorgaande een minder hoge prioriteit.

Aangezien de landgoederen in particulier eigendom zijn heeft de gemeente hierop geen directe invloed. Door overleg en samenwerking kan de gemeente de waarde van de landgoederen voor de gemeente wel mede onder de aandacht brengen, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een kleinschalig historisch informatiepunt bij landgoed Geeresteijn.

Grenswal
De grenswal, ook wel Monnickendijk genoemd, ligt ten zuiden van Woudenberg. De 800 jaar oude wal vormt de vroegere grens tussen de voormalige gemeenten Maarn en Woudenberg. Ook geeft ze de begrenzing aan van het voormalige landgoed Maarsbergen aan. De grenswal wordt herstelt door houtige vegetatie, opslag en bramen te verwijderen. Daarnaast worden greppels geschoond en een deel van de wal opgehoogd. Daarnaast komt er een recreatiepunt en infobord.

Versterken Woudenbergse Grift
De Woudenbergse Grift werd in 1560 gegraven voor het vervoer van turf van Veenendaal naar Amersfoort. Langs de grift is vanuit landschappelijk oogpunt een strakke rijbeplanting gewenst. Tesamen met aangrenzende beplanting en plas-draszones / extensieve weilanden kan een aantrekkelijk beeld met ecologische waarde worden gerealiseerd.

3.3.3 Ecologische verbindingen
Om ecologisch waardevolle gebieden te verbinden zijn ecologische verbindingszones gepland (EVZ).

EVZ Heijgraaf
Door ruilverkaveling is in eerste instantie de afvoercapaciteit vergroot. Omdat de Heijgraaf hierdoor regelmatig droog kwam te staan, heeft opnieuw herinrichting plaats gevonden. Hierdoor stoomt weer continu water door de Heijgraaf. Daarnaast is beekbegeleidende beplanting aangebracht. Hierdoor is de

Entree landgoed Geeresteijn
(bron: google Earth)

Grenswal, t.h.v Rumelaarseweg
(bron: google Earth)

EVZ Heijgraaf (bron: google Earth)

EVZ Valleikanaal (bron: google Earth)

Heijgraaf onderdeel uit gaan maken van de ecologische verbinding tussen het Leersumseveld en de landgoederen tussen Leusden en Woudenberg.

EVZ Valleikanaal
Het valleikanaal heeft een belangrijke waterafvoerende functie. Daarnaast neemt de waarde als groen-blauwe verbinding toe. De ecologische waarde van het kanaal wordt vergroot door de aanleg van ecologische oevers, meer gevarieerde begroeiing en faunapassages.

Robuuste ecologische verbindingszone
Een robuuste ecologische verbindingszone dient de Utrechtse Heuvelrug te verbinden met de Veluwe. Deze zone ligt noordelijk van de kern Woudenberg. De verbindingszone bestaat uit enkele ecologisch waardevolle kerngebieden die zijn aangewezen als extensiveringsgebieden met daartussen enkele verwevingsgebieden. Door bijvoorbeeld nieuwe landgoederen wordt hieraan invulling gegeven. Ook de aanleg van aaneengesloten structuren van kleine landschapselementen, bosaanplant en passende natuurontwikkeling wordt gestimuleerd.

EVZ PON-lijn
Deze EVZ wordt ontwikkeld op de voormalige spoorlijn Amersfoort-Kesteren als verbinding tussen de noordelijke en zuidelijke heuvelrug. Ter hoogte van Woudenberg wordt gestreefd naar een houtige beplanting op de taluds die aansluit bij de bermsloten afgewisseld met zonnige plekken. Noordelijk en zuidelijk van Woudenberg wordt aansluiting gezocht tussen de PON-lijn en de Grebbelinie.

EVZ PON-lijn *(bron: google Earth)*

LOG-gebied, Laagerfseweg *(bron: google Earth)*

3.3.3 LOG-gebied
Ten zuiden van Woudenberg ligt een klein deel van het LOG- gebied. Het gebied is bestemd voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Ook in dit gebied wordt gestreefd naar een versterking van het groen- en landschapsbeheer voor zover dit de ontwikkeling van de intensieve veehouderij niet belemmert. Indien nieuwvestiging plaatsvindt dienen de nieuwe bedrijven hun gebouwen landschappelijk in te passen.

4. Groenbeheer

In dit hoofdstuk wordt in eerste instantie de huidige beeldkwaliteit per deelgebied en het daarbij horende beheerregime beschreven. Daarnaast is naar aanleiding van de commissiebijeenkomst een gewenste situatie van het onderhoudsniveau voor het gemeentelijk groen opgenomen. Bij het opstellen van deze gewenste situatie is de afweging gemaakt tussen beeldkwaliteit en de financiële haalbaarheid hiervan.

4.1 Omschrijving huidige beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit van de openbare ruimte wordt uitgedrukt in kwaliteitsniveaus. Het beeld voor deze kwaliteitsniveaus is inzichtelijk gemaakt in de landelijke kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. In deze kwaliteitscatalogus wordt onderscheid gemaakt in vijf verschillende niveaus, variërend van A+ (zeer intensief) tot en met D (zeer extensief). Door middel van kwaliteitscatalogus kan de beeldkwaliteit van de openbare ruimte objectief worden vastgesteld.

Binnen de gemeente Woudenberg wordt gewerkt met drie kwaliteitsniveaus variërend van A t/m C. Deze kwaliteitniveaus zijn vergelijkbaar met de landelijke CROW normering. Kwaliteitsniveau A is het hoogste niveau en geeft het meest exclusieve beeld en een hoge onderhoudsintensiteit. Niveau B ligt iets lager maar geeft nog steeds een verzorgde en representatieve uitstraling. In niveau C is het groen sober onderhouden. De gemeente heeft de inrichting hierop afgestemd waardoor het beheer uitvoeringsgericht en praktisch wordt uitgevoerd. In bijlage 4 is een visualisatie van de verschillende kwaliteitsniveaus opgenomen.

De beeldkwaliteit van de openbare ruimte wordt vooral bepaald door de aanwezigheid van blad, zwerfvuil, onkruid, overhangende takken, vitaliteit van de beplanting en open plekken. Deze beoordeling heeft ook te maken met de plaats en het soort groen. Zo wordt in een natuurlijk bosje eerder een kruidenvegetatie getolereerd dan in een rozenperk en kunnen in de centrumgebieden eerder klachten worden verwacht dan in een natuurlijker gebied tegen de dorpsrand. Het is dus belangrijk onderscheid te maken in verschillende type gebieden.

De functie en het gebruik van de openbare ruimte zijn bepalend voor de inrichting en het beheer van het openbaar groen. Op basis van functie, gebruiksdruk en/of stedenbouwkundige eenheid is de gemeente Woudenberg ingedeeld in de volgende deelgebieden met bijbehorende beeldkwaliteit:

Deelgebied	Kwaliteitsniveau
Accentpunt	A
Ontsluitingsweg	B
Begraafplaats	A
Woonwijk	B
Werkomgeving	B
Sportterrein	B
Buitengebied	C

4.2 Indicatie huidige onderhoudskosten

Het totale budget voor het onderhoud van de groenvoorziening is verdeeld in onderhoudskosten die worden gemaakt door de Eigen Dienst en kosten voor de uitbesteding van onderhoudswerkzaamheden. Het budget voor groenonderhoud is afhankelijk van vele factoren. Door areaaluitbreidingen, prijsindexeringen en de steeds strikter wordende wet- en regelgeving op het gebied van het gebruik van chemische middelen nemen de kosten voor het groenonderhoud toe.

In het schema op de volgende pagina is de huidige verdeling van onderhoudswerkzaamheden tussen de Eigen Dienst en de aannemers weergegeven.

Werkzaamheden Eigen Dienst
▪ Onderhoud begraafplaats
▪ Snoeiwerkzaamheden in het Noord kwadrant
▪ Vetermaaien binnen de kom en bebording langs buiten- en spoorwegen
▪ Onderhoud boomspiegels
▪ Vaste planten perken nabij vijvers de Steen/ Nieuwoord
▪ Wisselperken Beaufortpark
▪ Snoeiwerk, uitmaaien bosplantsoen en afsteken graskanten in wijk 1 en 2
▪ Groenonderhoud voorzijde gemeentehuis
▪ Terugzetten opslag langs buitenwegen (met namen schouwsloten)
▪ Inboet bomen
▪ Begeleidingssnoei bomen
▪ Calamiteiten
Werkzaamheden aannemer
▪ Schoffelwerkzaamheden
▪ Maaiwerkzaamheden
▪ Snoeiwerkzaamheden buiten Noord kwadrant
▪ Groenonderhoud wijk 3, 4 en 5
▪ Gemeentelijke rotondes

Naast werkzaamheden die worden uitgevoerd door de Eigen Dienst of de aannemer zijn ook nog een aantal werkzaamheden die worden uitgevoerd door derden. Deze werkzaamheden zijn weergegeven in onderstaand overzicht:

Werkzaamheid	Uitvoering
▪ Provinciale rotonde + omliggende perken en bermen langs provinciale weg binnen de bebouwde kom	SW - Eemfors
▪ zwerfvuilbeheersing	Medewerker zwerfvuil – detachering via SW - Eemfors
▪ Onderhoud sportterreinen	Desbetreffende vereniging/ stichting
▪ Onderhoud buitenruimte Uitvaartcentrum Henschoten	Loohorst

4.3 Differentiatie beeldkwaliteit

Het verschil in beeldkwaliteit wordt hoofdzakelijk gevormd door de functie en het gebruik van de openbare ruimte in het desbetreffende deelgebied. Bij het maken van een keuze voor een bepaalde beeldkwaliteit dient daarnaast rekening gehouden te worden met:

- Voldoende onderscheid aan te brengen tussen intensief gebruikte, normale en natuurlijke gebieden met daarbij een indicatie van het type beplanting dat toegepast kan worden en de invulling van het beheer;
- Een geleidelijke overgang tussen intensief en extensief onderhouden deelgebieden;
- Afstemming tussen de inrichting en het onderhoud van plantvakken waarmee het bereiken van de optimale levensduur van beplanting wordt bereikt;
- Toepassen van reële kwaliteitsniveaus per deelgebied. De toepassing van kwaliteitsniveau A+ (zeer hoog) en D (zeer extensief) is vanwege het beeld en/of onderhoudskosten niet geschikt binnen een gemeente.

Naast het toekennen van een kwaliteitsniveau per deelgebied kan ook verschil worden gemaakt in het type beheer. Hierbij wordt per afzonderlijke werkhandeling een kwaliteitsniveau bepaald. Bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden wordt onderscheid gemaakt in technisch beheer en netheidsbeheer.

Technisch beheer

Het technische beheer is hoofdzakelijk gericht op de instandhouding en kwaliteit van de beplanting en heeft met name betrekking op de wijze en intensiteit van:

- Snoei van beplanting;
- Randenbeheer plantvakken;
- Maaien van grasvelden.

Netheidsbeheer

In tegenstelling tot het technisch beheer is netheidsbeheer meer gericht op het verzorgingsbeeld van beplanting. Netheidsbeheer heeft betrekking op:

- Zwerfafvalbeheersing;
- Blad en natuurlijk vuil;
- Onkruidbeheersing.

Een voorbeeld hiervan is het beheer van de schans. Vanwege de cultuurhistorische waarde moet dit gebied een representatieve uitstraling hebben. Het netheidsbeheer wordt daarom ook op kwaliteitsniveau A uitgevoerd. De aanwezige beplanting heeft echter een natuurlijk karakter waardoor het technische onderhoud op een lager kwaliteitsniveau zal plaatsvinden.

4.4 Zonering beeldkwaliteit

De exacte indeling van accentpunten in het groenonderhoud is per gemeente sterk verschillend. Om te bepalen waar de gemeente Woudenberg haar accenten wil gaan leggen heeft een commissiebijeenkomst plaatsgevonden. In de commissiebijeenkomst heeft het college van de gemeente Woudenberg samen met de raadscommissie haar voorkeur uitgesproken over de kwaliteit van het groenonderhoud. De kaders van het beeldkwaliteitsniveau en het bijbehorende groenonderhoud zijn hierdoor vastgesteld.

Uitkomst commissiebijeenkomst (08-03-2011)

De commissie vindt het belangrijk dat het huidige onderhoudsbeeld minimaal behouden blijft waarbij een verhoging van de beeldkwaliteit op accentpunten wenselijk is. De accentpunten (entrees) vormen voor een groot gedeelte het visitekaartje van de gemeente Woudenberg en mogen volgens de commissie dan ook op niveau A (exclusief beeld met een hoge onderhoudsintensiteit) onderhouden worden.

Alle overige deelgebieden, met uitzondering van het buitengebied blijven op niveau B onderhouden worden. Hierdoor blijft het representatieve en verzorgde beeld behouden en ontstaat een geleidelijke overgang tussen de intensief onderhouden accentpunten en het extensief onderhouden buitengebied. In bijlage 5 is een zoneringskaart opgenomen.

4.5 Uitvoerbaarheid kwaliteitsniveaus

Voor een praktische haalbaarheid van de verschillende kwaliteitsniveaus is het van belang dat de inrichting van de openbare ruimte is afgestemd op het kwaliteitsniveau van het groenbeheer. Het is daarbij van groot belang dat nieuwe inrichtingsplannen vooraf door de beheerafdeling van de gemeente Woudenberg worden beoordeeld, de zogenaamde beheertoets. In onderstaand schema is per beheergroep aangegeven waar het wel/niet gewenst is bepaalde beheergroepen toe te passen.

Beheergroep	A	B	C
Bomen	X	X	X
Vormbomen	X	X	
Bosplantsoen		(X)	X
Elzensingels en houtwallen		(X)	X
Sierplantsoen 1x per jaar	X	X	
Sierplantsoen 1x per 3 jaar	X	X	
Heesterrozen		X	(X)
Bodembedekkers	X	X	
Vaste planten	X		
Hagen	X	X	
Gazon	X	X	
Berm		X	X

De huidige inrichting van het openbaar groen in de gemeente Woudenberg sluit op veel plaatsen al aan bij kwaliteitsniveau B. Dit niveau is echter nog niet overal haalbaar. Het is niet wenselijk de gehele openbare ruimte om te vormen naar een lager kwaliteitsniveau omdat dit ten koste gaat van de diversiteit en gebruiksmogelijkheden van het groen. Om de huidige beplanting op een juiste manier te beheren is het noodzakelijk dat plantsoenen waarbij de inrichting niet is afgestemd op het kwaliteitsniveau worden omgevormd of gerenoveerd. Bij het bepalen van het tijdstip voor omvorming of renovatie is de levensduur van beplanting bepalend.

5. Sturing groenbeleidsplan

Voor de sturing van het Groenbeleidsplan is het noodzakelijk om het uitgevoerde beleid te monitoren en te evalueren. Daarnaast is externe en interne communicatie bij de uitvoering van het beleid van groot belang. In onderstaande paragrafen wordt hierop nader ingegaan

5.1 Monitoren en evalueren

Voor een succesvol groenbeleid is het nodig de resultaten van het Groenbeleidsplan te monitoren en te evalueren. Dit geldt ook voor de beheeractiviteiten die noodzakelijk zijn om het beleidsplan uit te voeren. Ook kan onderzoek hier deel van uitmaken. Van belang is dat tijdige bijsturing mogelijk is en dat de voortgang van de uitvoering wordt bijgehouden. Zo ontstaat inzicht in de mate waarin gestelde doelen worden gehaald. Elk jaar wordt gerapporteerd naar opdrachtgever en bestuur op basis van de programmabegroting.

5.2 Communicatie

Om de door de gemeente gemaakte keuzes in (openbaar) groenaanleg en –beheer uit te leggen is communicatie noodzakelijk, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met de inwoners en organisaties van Woudenberg.

Doelgroepen

Om gericht voorlichting te kunnen verstrekken, wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende doelgroepen. Extern gaat het om de inwoners en organisaties van Woudenberg, wijk- en dorpsverenigingen, scholieren, bedrijven, toeristen en diverse belangengroeperingen, zoals de natuur- en milieuorganisaties. Intern gaat het om het college van B&W, de gemeenteraad en medewerkers van de verschillende afdelingen van de gemeente Woudenberg.

Doelstelling

Doelstelling is het bekend maken van de groenbeleidsplan onder de genoemde doelgroepen.

Het groenbeleidsplan moet belanghebbenden en betrokkenen uitnodigen om te werken aan het realiseren van de ambities zoals beschreven in paragraaf 1.1.

Boodschap

De boodschap van het groenbeleidsplan is tweeledig. Enerzijds wil de gemeente Woudenberg de grote betekenis van het groen, natuur en landschap als één van de dragers van de economie voor het voetlicht brengen. Daarnaast is de maatschappelijke betekenis van belang voor de inwoners en daarmee voor de gemeente Woudenberg. Anderzijds is het de bedoeling om doelgroepen enthousiast te krijgen om mee te helpen bij het realiseren van de ambities. Daarvoor is het nodig om het belang van het groenbeleidsplan voor de desbetreffende doelgroep(en) aan te geven.

Middelen

Inwoners en organisaties worden ten eerste geïnformeerd over het Groenbeleidsplan door middel van de formele procedures zoals beschreven in paragraaf 1.4. Daarnaast kunnen diverse middelen ingezet worden. Voorbeelden van deze middelen zijn:

- De Woudenberger als lokaal nieuwsblad
- Regionale en landelijke kranten, televisie en radio
- Tijdschriften
- Het geven van presentaties
- Informatiebijeenkomsten
- Internet website van de gemeente

Voor het informeren van medewerkers kan bijvoorbeeld het intranet ingezet worden.

Om de ambities voor het groen, landschap en natuur extra onder de aandacht te brengen kunnen kleurplaten, folders, brochures of boekjes worden gemaakt. Ook kunnen specifieke projecten worden benadrukt.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Verslagen klankbordbijeenkomst

Gespreksrapport

Datum overleg: 26 april 2011

Aanwezig: Klankbordgroep groen: De heer W.J. Huigenbosch, de heer L. van Beek, De heer F. v.d. Molen, mevrouw M. Burgers, de heer D. Ruyter, de heer A. van den Pol, mevrouw J. Schaling.

Gemeente: Wethouder Schreuder, de heer T. Jonker, de heer M. Suiding, mevrouw C. Ockhuijsen, mevrouw E. van Schadewijk (BTL advies)

Afwezig: Mevr. J.G Walstra-van den Brink (met kennisgeving afwezig), de heer H. Davelaar (met kennisgeving afwezig), de heer H.G. de Kruif

Verslaglegging: M. Suiding/C. Ockhuijsen

Afschrift aan: MT, College

Opening: 19:00
Wethouder Schreuder heet de aanwezigen welkom en geeft een toelichting. Er vindt een voorstelronde plaats.

Presentatie BTL
Mevrouw E. van Schadewijk geeft een presentatie. Tijdens de presentatie was er gelegenheid om vragen te stellen.

De heer van Beek stelt hierbij de volgende vragen:
1. Bij het naluisteren van de commissie waar de kaders voor het groenonderhoud zijn vastgesteld hoorde hij dat er nog een PVA komt. Klopt dat?

Antwoord gemeente: Nee, het PVA is vastgesteld door het college en ter kennisname aangeboden aan de raadscommissie.

2. Hoe zien de beeldkwaliteitniveaus A,B,C eruit. Er worden afbeeldingen rondgedeeld.

Antwoord gemeente: De beeldkwaliteitsniveaus die de commissie heeft vastgesteld zijn A op de begraafplaats en de entrees en B op de overige delen van het dorp. BTL heeft vastgesteld dat het huidige niveau op de begraafplaats A/A+ is en de overige delen van het dorp B.

3. Is het mogelijk om binnen het pakket van onderhoud op onderdelen, zoals zwerfvuil en bladafval te schakelen op beeldkwaliteit.

Antwoord gemeente: Ja, dat is mogelijk, brengt echter wel kostenplaatje met zich mee. De gemeente doet los van het groenonderhoud ook zaken op onderhoud zoals een zwerfvuilmedewerker, plaatsen van bladkorven etc.

De heer van der Molen stelt de volgende vragen:
1. Wordt er op basis van duurzaam inkopen aanbesteed?

Antwoord gemeente: Ja, in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid is duurzaamheid meegenomen op basis van de duurzaamheidscriteria van senternovem.

2. Zijn er mogelijkheden onderzocht om ons eigen groenafval aan te wenden voor een gesloten energiesysteem

Antwoord gemeente: Momenteel is dit niet aan de orde i.v.m lopende contracten via AVU. Dit groenafval gaat naar het composteringsbedrijf en wordt ook aangewend voor bio-energie. Ook wordt snipperhout door de aannemers naar installaties gebracht die energie leveren.

Dia groenbeleid. Groen in de woonomgeving is erg waardevol.
De volgende aanvulling 'groen houdt water vast' (waterberging- en buffering), wordt toegevoegd.

Dia groenbeleid. 2 stellingen/vragen
De volgende conclusies kunnen worden getrokken uit de opmerkingen van de leden :
1. De waarde en hoeveelheid groen is afhankelijk van waar men zich bevindt.
2. De diversiteit is goed maar hangt af van de locatie.
3. Er moet worden gestreefd naar biodiversiteit. Deze hangt echter af van de uitgebreidheid van de buitenruimte.
4. De ruimte voor o.a. het groen is afhankelijk van de bouwperiode.
Vroeger werd meer geconcentreerd gebouwd met weinig ruimte voor het groen. In deze wijken is de ruimte voor (extra) groen beperkt. In nieuwe woonwijken wordt veel meer aandacht besteed aan groen en met name water.

Het 'Groene Woud fase 1' met een prima invulling van het groen is hiervan een goed voorbeeld
5. Uitleg is gegeven over hoeveelheid groen per inwoners in vergelijking met Renswoude en Voorthuizen, Barneveld. Hierbij steekt Woudenberg zeer gunstig af.
6. Gebruiksmogelijkheden en hoeveelheid groen zijn niet onvoldoende maar wel beperkt als je kijkt naar de visie van de gemeente dat Woudenberg een groene gemeente dient te zijn.
7. Spaarzamer omgaan met inbreidingslocaties die ten koste van het groen gaan.
8. Er is voldoende groen maar teveel versnipperd.

Antwoord van de gemeente: bezien in hoeverre bovengenoemde opmerkingen kunnen worden meegenomen in het Groenbeleidsplan

Naar aanleiding van deze dia zijn nog de volgende vragen gesteld:
Is er iets te doen aan voortuinen die sterk versteend zijn?

Antwoord gemeente: Waarschijnlijk niet. De gemeente vindt het niet zijn taak zijn om hier regels voor op te stellen omdat het een keuze betreft van de eigenaar/ huurder op welke wijze een tuin wordt ingericht.

Beperkte wandelroute- parken in bebouwde kom en weinig echte wandelpaden. Deze lopen over de weg.

Antwoord gemeente: het probleem is, gezien de verkeersdruk, niet zo groot.

Meer hondenpoep in gazon dan in plantsoen. Er zou een afweging moeten worden gemaakt met betrekking tot de groeninvulling en onderhoud versus overlast.

Antwoord gemeente: Bij elke invulling van het groen dient deze afweging te worden gemaakt met inachtneming van de kosten.

Parkeren buiten de vakken

Antwoord gemeente: Het parkeren buiten de vakken is niet toegestaan. Bij de handhaving zal de Bijzondere Opsporingsambtenaar worden ingezet.

Stuifmeelbomen veroorzaken allergie.Kan er rekening gehouden worden met minder windbestuivers binnen de bebouwde kom (bij nieuwe inrichting en- of vervanging)

Antwoord gemeente: Iedere boom heeft voor- en nadelen. In het groenbeleidsplan zal aan dit onderwerp aandacht worden besteed.

Dia Groenbeleid. 2 stellingen inzake biodiversiteit.
Biodiversiteit is een belangrijk onderwerp waar overheden mee bezig moeten zijn en dienen op de juiste plek te worden gelokaliseerd zoals rondom de kern. Daarnaast ontwikkeling van bufferzones (rondom landgoed) en bloemrijke bermen

Antwoord gemeente: er zal meer aandacht worden geschonken aan biodiversiteit zowel in het buitengebied als binnen de bebouwde kom. Daarbij zullen bufferzones en ecologisch verbindingen een belangrijke rol spelen.
Stelling 2, Natuurlijk groen binnen de kern gaat prima samen met een verzorgde buitenruimte en functies als spelen en recreëren. Sterker, zij moeten ook samengaan, kinderen moeten kunnen spelen in een natuurlijke omgeving en laten omgaan met natuurlijke materialen.

Antwoord gemeente: deze opmerkingen zullen worden meegenomen in het te formuleren beleid.
Kapbeleid
Michel Suiding, beleidsmedewerker Groen, geeft uitleg. De basis voor het nieuwe kapbeleid is het nee, tenzij principe. Om voldoende bescherming aan de bomen te bieden wordt een bomenkaart gemaakt op basis van een aantal criteria

De klankbordgroep vraagt om de bovengenoemde criteria aan hen voor te leggen.

Antwoord gemeente: Deze worden u toegezonden.

Met het voorstel van de gemeente om de klankbordgroep de gelegenheid te geven de bomenlijst aan te vullen gedurende een periode van 3 weken, m.b.v. uitgedeelde criteria, wordt ingestemd.
Er wordt naar gestreefd deze week de concept- bomenlijst en tekeningen samen met het verslag op te sturen naar klankbordleden.

De klankbordgroep is van mening dat een advies in een begeleidende brief wordt meegenomen met betrekking tot effecten van kappen op fauna (met name op broedende vogels) tijdens het broedseizoen. Ook vraagt men naar de mogelijkheid van een gemeentelijke verordening.

Antwoord gemeente: Bovenstaand voorstel wordt nader onderzocht.

De klankbordgroep is van mening dat de groene hoofdstructuur uitgebreid dient te worden met de Ekris en Zegheweg-Rumelaarseweg, met name gezien hun functie als verbinding naar het buitengebied

Afspraken benoemen
- Deze week aanleveren per mail van de bomentekening, concept- bomenlijst en verslag
- De leden van de klankbordgroep hebben 3 weken om de bomenlijst aan te vullen
- De kaart met houtwallen en singels de volgende keer aan de leden voorleggen
- Datum inplannen van de volgende vergadering. Deze wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt
- 2 weken van te voren de uitnodiging sturen
- E-mail adressen in het verslag
- Een week van te voren zal het concept- groenbeleidsplan worden aangeleverd aan de klankbordgroepleden

Sluiting
De wethouder sluit de vergadering om 21.25 uur en bedankt een ieder voor zijn inbreng.

Gespreksrapport

Datum overleg: 24 meil 2011

Aanwezig: Klankbordgroep groen: De heer W.J. van Huigenbosch, de heer L. van Beek, De heer F. v.d. Molen, mevrouw M. Burgers, de heer D. Ruyter en de heren H. Davelaar en H.G. de Kruif (later binnengekomen)
Gemeente: de heer T. Jonker, de heer M. Suiding, mevrouw C. Ockhuijsen, BTL advies: mevrouw W. Hopmans

Afwezig: Mevr. J.G Walstra-van den Brink, Mevr. Schaling (met kennisgeving afwezig), de heer A. van den Pol

Verslaglegging: M. Suiding/C. Ockhuijsen

Afschrift aan: MT, College

Opening: 19:00
Mevrouw Ockhijsen heet de aanwezigen welkom en geeft een toelichting.

Mededelingen
- Wethouder Schreuder kan niet aanwezig zijn in verband met zijn aanwezigheid bij het overleg van de commissie van de 2de Kamer met minister Donner over het intrekken van het wetsvoorstel herindeling RSW.
- De gemeente Woudenberg gaat meedoen aan de Entente Florale in 2012. Dit betekent dat de gemeente gaat voor het predicaat 'de groenste gemeente van Nederland' in competentie met vijf andere gemeenten (categorie dorpen).

Vaststelling verslag
Het verslag wordt inhoudelijk ongewijzigd vastgesteld. De naam van heer W. J. Huigenbosch wordt gewijzigd in W.J. van Huigenbosch

Presentatie BTL
Mevrouw W. Hopmans geeft een presentatie. Tijdens de presentatie was er gelegenheid om vragen te stellen.

1. De heer Huigenbosch stelt hierbij de volgende vragen bij de differentiatie in kwaliteitsniveaus:
A+ staat niet vermeld bij de begraafplaats terwijl deze aanduiding wel in de vergadering van 26 april is gegeven.
Antwoord gemeente: In de praktijk komen de kwaliteitsniveaus A+ en D niet voor. De begraafplaats heeft echter door de wijze van inrichting en de gebruikte materialen wel de uitstraling van A+.

Entree industrieterrein is niet ingetekend als A. Wat is hiervan de reden?
Antwoord gemeente: de entree maakt onderdeel uit van het industrieterrein en heeft om deze reden de aanduiding B gekregen. De aanduiding zal nader worden bezien.

De heer van Beek vraagt of het noodzakelijk is dat de Schans de aanduiding A krijgt gezien het natuurlijke karakter van dit gebied.
Antwoord gemeente:de Schans is een cultuurhistorisch element en behoort een representatief aanzicht te hebben. Het is deels natuurlijk en deels cultuurlijk. In principe is het technisch onderhoud op B en de netheid op A.

2. Biodiversiteit en ecologie/Natuur- en landschapsbeheer.
De heer Davelaar is van mening, op reactie van de presentatie, dat elzensingels en houtwallen tegenwoordig niet meer verdwijnen en landbouwkundige ontwikkelingen meegenomen worden in het herstelplan. Het plan moet tot stand komen in overleg met de agrarische ondernemers. Op deze wijze is er meer garantie dat het plan kans van slagen heeft.
Antwoord gemeente: het herstelplan is op vrijwillige basis en zal in overleg met agrarische ondernemers worden opgesteld.

De heer Davelaar merkt op dat in het Groenbeleidsplan erfbeplanting niet aan de orde is gekomen. De uitvoering van erfbeplanting is ook in het LOP opgenomen.
Antwoord gemeente: de tekst zal op dit punt worden aangepast. Hier wordt verwezen naar het LOP (het zal niet uitgebreid in het beleidsplan worden opgenomen).

De heer de Kruif merkt nog op dat bedrijfsontwikkeling het herstel niet in de weg hoeft te staan en daarom toegelaten moet worden.
Antwoord gemeente: er zal op dit punt een tekst worden ontwikkeld.

De klankbordleden vragen in welk kader het herstelplan zal worden geplaatst.
Antwoord gemeente: Het beleidsplan stelt kaders maar er volgt een uitvoeringsprogramma (onder meer het herstelplan).

3. Werken volgens Flora- en Faunawet
De leden wensen graag meer duidelijkheid op dit thema.
Antwoord gemeente: de gemeente werkt dat uit in een gemeentelijke gedragscode.

4. Maatschappelijk verantwoord werken.
Dit hoofdstuk wordt door de klankbordgroepleden, en met name de heer van Beek, te vaag en te vrijblijvend gevonden. Daarnaast plaatst de heer van Huigenbosch kanttekeningen bij de opmerking dat C02 de meest milieuvervuilende stof is.
Antwoord gemeente:de tekst zal op genoemde punten worden aangepast. Dit geldt ook voor de tekst over de inzet/aanbesteding van Eemfors.

5. Uitbesteding werkzaamheden
In dit hoofdstuk missen de klankbordgroepleden een deel over burgerparticipatie bij het groenonderhoud. Verder wordt er gepleit voor een stimulans in de wijk om de burgerparticipatie en bewustwording te bevorderen. Tevens wordt gepleit voor betere controle op de uitvoering.
Antwoord gemeente: Er wordt een aanvullende paragraaf opgenomen waarin de mogelijkheden voor burgerparticipatie beschreven worden.

6. Handhaving waardevolle bomen
De heer van Beek vraagt hoe het staat met de bescherming van wilgen en elzen welke speciale landschappelijke kenmerken hebben. Daarnaast vindt hij een doorsnede van minimaal 40 cm waarbij een kapvergunning noodzakelijk is te groot.

Antwoord gemeente:De knotwilgen en elzen worden beschermd ofwel door de Boswet of door het kapvergunningbeleid op basis van de APV. Deze zullen op kaart bij het Groenbeleidsplan worden gevoegd. Daarnaast zijn er nog vier categorieën te onderscheiden die ook beschermd worden namelijk:

1. Particuliere monumentale bomen in een rij of vrijstaand
2. Alle gemeentelijke bomen
3. Bomen die deel uitmaken van een gemeentelijk monument
4. Bomen met een minimale doorsnede. In de vergadering is besloten uit te gaan van een diameter van 30 cm in plaats van 40 cm.
5. Bomen op landgoederen; deze bomen worden beschermd doordat de landgoederen met hun houtopstanden in de APV worden opgenomen. Voor elke boom die niet onder de Boswet valt dient een kapvergunning te worden aangevraagd.

Bovenstaande tekst zal worden opgenomen in het concept-Groenbeleidsplan

De leden informeren tot wanneer de bomenlijst kan worden ingeleverd.
Antwoord gemeente: uiterste inleverdatum is vrijdag 3 juni 2011.

De heer van Beek maakt een opmerking over de berekening van de criteria en vraagt of een voorbeeldberekening gemaakt kan worden, bijvoorbeeld met de plataan die aan de voorkant van het gemeentehuis staat.
Antwoord gemeente: de berekening zal worden gemaakt en aan de klankbordgroepleden worden toegestuurd.

Afspraken benoemen

1. De leden van de klankbordgroep hebben tot 3 juni 2011 om de bomenlijst aan te vullen
2. Het definitieve concept- groenbeleidsplan worden via mail aangeleverd aan de klankbordgroepleden
3. Indien de inhoud veel vragen oproept dan kan worden besloten tot een nieuwe bijeenkomst anders afhandeling per e-mail.

Sluiting
Mevr. Ockhuijsen sluit de vergadering om 21.40 uur en bedankt een ieder voor zijn inbreng.

TOELICHTING BOOMBEOORDELING WOUDENBERG

Als voorbeeld is in dit document de beoordeling van de plataan voor het gemeentehuis uitgewerkt.

Boomsoort:		
De plataan:		
- is traaggroeiend/duurzaam	2	punten
- kan > 15 meter hoog worden, dus 1e grootte (gebaseerd op vakliteratuur “stadsbomenvademecum”	2	punten
Het criteria boomsoort heeft de wegingsfactor	2 x	
Score boomsoort	8	punten

Stamdiameter:		
De boom heeft op 1,30m hoogte een stamdiameter tussen 70 en 80 cm	1	punt
Het criteria stamdiameter heeft de wegingsfactor	3 x	
Score stamdiameter	3	punten

Levensverwachting		
De levensverwachting van de boom in ingeschat op > 15 jaar	2	punten
Het criteria levensverwachting heeft de wegingsfactor	2 x	
Score stamdiameter	4	punten

Groeivorm		
De boom heeft zijn eigen groeivorm heeft maar wel is opgekroond.	3	punten
Het criteria groeivorm heeft de wegingsfactor	1 x	
Score groeivorm	3	punten

Ruimtelijke betekenis		
De boom staat volledig in het zicht	3	punten
Het criteria ruimtelijke betekenis heeft de wegingsfactor	1 x	
Score ruimtelijke betekenis	3	punten

Bijzondere betekenis		
De boom heeft een (cultuurhistorische) betekenis	2	punten
Het criteria ruimtelijke betekenis heeft de wegingsfactor	2 x	
Score ruimtelijke betekenis	4	punten

Natuur en milieu		
de boom is uitheems en dendrologisch algemeen (vakliteratuur “stadsbomenvademecum”	0	punten
Het criteria natuur en milieu heeft de wegingsfactor	3 x	
Score ruimtelijke betekenis	0	punten

TOTAALSCORE VAN DEZE PLATAAN	25

Bijlage 2: Beoordelingscriteria waardevolle bomen

2.1 Boomsoort

Geregistreerd wordt de wetenschappelijke naam van de betreffende boom. Daarbij worden in ieder geval de familienaam en de soortnaam opgenomen. Indien mogelijk wordt ook de cultivar geregistreerd.

Door het toekennen van punten aan de verschillende boomsoorten kan verhoogde bescherming van deze soorten worden bereikt. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Duurzame soorten: Duurzame boomsoorten (als gewone beuk, eik, paardenkastanje en linde) krijgen een hogere waardering dan niet duurzame boomsoorten (als populier, wilg, berk, sierkers).

Een duurzame boomsoort is herkenbaar aan zijn lange levensduur. Het zijn soorten die traag groeien en daardoor pas over een lang termijn hun uiteindelijke, vaak kenmerkende vorm krijgen. Doordat de houtopstanden zo'n lange levensduur hebben zijn ze vaak bepalend voor het beeld omdat ze al generaties lang in het straatbeeld aanwezig zijn.

Duurzaamheid	Punten
Snelgroeiend/niet duurzaam	0 punten
Normaal	1 punt
Traaggroeiend/duurzaam	2 punten

Boomgrootte: Bomen die vanwege hun grote afmetingen uit kunnen groeien tot monumentale bomen worden hoger beoordeeld dan kleinere bomen. Voor dit aspect worden 0 (3e grootte), 1 (normaal groeiende soort 2e grootte) of 2 punten (1e grootte) toegekend.

Boomgrootte	Punten
3e grootte	0 punten
2e grootte	1 punt
1e grootte	2 punten

(boomgrootte en duurzaamheid worden gebaseerd op stadsbomenvademecum en worden in het beoordelingssysteem automatisch toegevoegd bij het toekennen van de boomsoort. De boomgrootte en duurzaamheid hoeven daarom bij de inventarisatie niet te worden ingevuld.)

2.2 Stamdiameter

De stamdiameter op 1,30 meter boven maaiveld geeft een indicatie van de grootte van de boom. De omvang van de boom bepaalt mede het belang van de boom voor het beeld van de straat. Daarnaast bepaalt de omvang de mogelijkheden van de boom om fijnstof op te vangen. Hierbij kan een volgende onderverdeling worden gemaakt:

Stam diameter	Punten
< 40 cm	0 punten
40-80	1 punt
> 80 cm	2 punten

2.3 Levensverwachting

De levensverwachting bepaalt hoe lang de boom nog als element van invloed is op zijn omgeving. Als deze levensverwachting kort is, is de waarde van de boom beperkt. De levensverwachting van de boom is afhankelijk van de actuele conditie, de algehele vitaliteit en de standplaatsfactoren van een boom. Omdat diverse factoren van invloed zijn is de levensverwachting niet exact te bepalen.

Levensverwachting	Punten
levensverwachting < 5 jaar	0 punten
levensverwachting 5 – 15 jaar	1 punt
levensverwachting > 15 jaar	2 punten

2.4 Groeivorm

Houtopstanden met een bijzondere of fraaie groei- of snoeivorm worden hoger gewaardeerd. Daarbij kan de extra waarde zijn gebaseerd op:

- **Slechte/ geen bijzondere groeivorm:** De natuurlijke vorm en bijbehorende kroonomvang van de houtopstand zijn in slechte staat, (bijvoorbeeld bij het ontbreken van een deel van de kroon) of de kroonvorm is zeer algemeen;
- **Een soorteigen habitus opgekroond:** De natuurlijke vorm en bijbehorende kroonomvang van de houtopstand zijn aanwezig maar door opkroning is geen goed beeld van de soorteigen habitus aanwezig;
- **Een soorteigen habitus:** De natuurlijke vorm en bijbehorende kroonomvang van de houtopstand zijn aanwezig en daardoor geeft de houtopstand een goed beeld van de soorteigen habitus;
- **Bijzondere groeivorm:** De houtopstand valt op door zijn aparte groeivorm (bijvoorbeeld treurvorm);
- **Bijzondere snoeivorm:** Houtopstanden met een bijzondere snoeivorm (zoals de alom bekende leilinde, etagebomen en leiperen) hebben door hun vorm een extra waarde;

Groeivorm	Punten
Slechte/geen bijzondere groeivorm	0 punten
Soorteigen habitus opgekroond	3 punten
Soorteigen habitus	5 punten
Bijzondere groeivorm	5 punten
Bijzondere snoeivorm	5 punten

2.5 Ruimtelijke betekenis

Individuele houtopstanden kunnen sterk bijdragen aan de structuur van de openbare ruimte. Doorslaggevende
afwegingen hierbij zijn:

- **Niet zichtbaarheid vanaf openbare weg**: Het behoud van waardevolle houtopstanden is gericht op een instandhouding van de kwaliteit van de openbare ruimte; houtopstanden die niet vanaf de openbare weg zichtbaar zijn dragen niet bij aan deze kwaliteit.
- **Gedeeltelijk zichtbaarheid vanaf openbare weg**: Houtopstanden die vanaf de openbare weg gedeeltelijk zichtbaar zijn dragen in beperkte mate bij aan de kwaliteit van de openbare ruimte en verdienen daarom bescherming.
- **Gedeeltelijk zichtbaarheid vanaf openbare weg en ondersteunend bij de gemeentelijke groenstructuur**:Houtopstanden die vanaf de openbare weg gedeeltelijk zichtbaar zijn en daarnaast ook bijdragen aan de gemeentelijke groenstructuur zijn van groot belang voor de kwaliteit van de openbare ruimte en verdienen daarom extra bescherming.
- **Volledig zichtbaar vanaf openbare weg**: Het behoud van waardevolle houtopstanden is gericht op een instandhouding van de kwaliteit van de openbare ruimte; houtopstanden die van alle zijden zichtbaar zijn vanaf de openbare weg dragen veel bij aan deze kwaliteit.

Ruimtelijke betekenis	Punten
Niet zichtbaar vanaf openbare weg	0 punten
Gedeeltelijk zichtbaar vanaf openbare weg	1 punt
Gedeeltelijk zichtbaar en ondersteunend bij gemeentelijke groenstructuur	2 punten
Volledig zichtbaar vanaf openbare weg	3 punt

2.6 Bijzondere (cultuurhistorische) betekenis

Naast de toepassing van streekeigen soorten hebben sommige bomen extra betekenis vanwege het feit dat de vorm en soort boom van oudsher wordt toegepast in Woudenberg.

- **Geen bijzondere betekenis:** De boom heeft geen bijzondere betekenis voor de omgeving.
- **Streekeigen beplanting:** Boombeplanting die kenmerkend is voor de streek. Voor de gemeente Woudenberg zijn dit bijvoorbeeld *(nog aanvullen met specifieke beplanting voor Woudenberg)*. Deze zijn verbonden aan het historische karakter van de gemeente.
- **Bijzondere (cultuurhistorische) betekenis:** Bomen kunnen vanwege hun geschiedenis, locatie of aanleiding een bijzondere betekenis hebben. Voorbeelden zijn grens- of markeringsbomen (op vroegere gemeentegrenzen) en herdenkingsbomen (aangeplant bij een speciale gebeurtenis koningshuis, overheid, niet bij boomfeestdag of door vereniging). Ook bomen met een nadrukkelijke relatie met een gemeentelijk- of rijksmonument behoren tot deze categorie.

Cultuurhistorische waarde	Punten
Geen bijzondere betekenis	0 punten
Streekeigen beplanting	1 punt
Bijzondere (cultuurhistorische) betekenis	2 punten

2.7 Waarde voor natuur en milieu

(Beoordeling wordt bepaald o.b.v. de boomsoort en hoeft dus niet bij de inventarisatie te worden opgenomen.):

Inheemse soorten zijn waardevoller voor natuur en milieu dan uitheemse soorten. Daarnaast kan aan de hand van de soort de dendrologische waarde bepaald worden. (dendrologische waarde o.b.v. Nederlandse Dendrologie, naar DR B.K. Boom, 2000)

Natuur en milieu	Punten
Uitheems, dendrologisch algemeen	0 punten
Inheems of dendrologisch zeldzaam	1 punt
Inheems en dendrologisch zeldzaam	2 punten

2.8 Wegingsfactor

Bij het toekennen van een status als beschermde houtopstand zijn de bovengenoemde criteria van verschillend belang. Daarom is voor elk criterium een wegingsfactor bepaald. Het aantal punten voor een criterium wordt vermenigvuldigd met de betreffende wegingsfactor.

Criterium	**wegingsfactor**
Boomsoort	x2
Stamdiameter	x3
Levensverwachting	x2
Groeivorm	x1
Ruimtelijke betekenis	x1
Waarde voor natuur en milieu	x3

Bijlage 3: Overzicht actiepunten beleidsthema's

Waarde van groen

Het is voor het behoud van het groene karakter van Woudenberg erg belangrijk dat beeldbepalend privégroen behouden blijft en dat bij nieuwe ontwikkelingen de hoeveelheid openbaar groen niet verder afneemt.

Hoeveelheid groen in Woudenberg

Voor de toekomst is het dan ook belangrijk bij nieuwe ontwikkelingen het groen aaneengesloten te houden en de gebruiksfuncties te combineren.

Ecologie en biodiversiteit

De gemeente wil de biodiversiteit in zowel het buitengebied als binnen de bebouwde kom versterken en daarbij de ecologische waarden meer onder de aandacht van burgers en bezoekers brengen.

Actiepunten	
1	Opstellen herstelplan voor herstellen groene raamwerk en realisatie ecologische verbindingszones
2	Bewustwording ecologische waarden vergroten

Natuur en landschapsbeheer

Om met het groen een grotere bijdrage te kunnen leveren aan ecologie, natuur en landschap vindt gebiedsgericht natuur- en landschapsbeheer plaats.

Praktische inrichtingsrichtlijnen voor duurzaam groenbeheer

De praktische richtlijnen geven handvatten bij de het op een duurzame en beheerbare openbare ruimte.

Actiepunten duurzaam groen	
1	Implementatie boom- en beplantingsrichtlijnen in gemeentelijke organisatie
2	Inrichting openbaar groen afstemmen op het gewenste kwaliteitsniveau

Maatschappelijk verantwoord werken

De gemeente Woudenberg heeft een belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord werken.

Actiepunten duurzaam	
1	Duurzaamheid als uitgangspunt meenemen bij nieuwe ontwikkelingen (ook op beheergebied)
2	Inzet SW-bedrijven bij aanleg en onderhoud van het groen
3	Beperken milieubelasting door hergebruik vrijgekomen materiaal en beperking CO2 uitstoot

Burgerparticipatie

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwe plannen aansluiten bij de wensen van bewoners

Actiepunten duurzaam	
1	Burgers betrekken in de planvorming, mate van inspraak is afhankelijk van de locatie van het groen in de groenstructuur.

Parkeren en groen

Het omvormen van groen voor parkeervoorzieningen is niet wenselijk. Alleen in zeer uitzonderlijke situaties wordt per locatie bekeken of het groen een andere invulling kan krijgen.

In- en uitbreidingslocaties

De hoeveelheid groen moet behouden blijven. Bij in- en uitbreidingslocaties moet nadrukkelijk aandacht zijn voor de groene inrichting.

Restgroen

De gemeente is terughoudend met de uitgifte van groen en heeft voor de beoordeling van aanvragen objectieve criteria opgesteld.

Actiepunten duurzaam	
1	Hanteren van objectieve uitgifte criteria bij beoordeling van aanvragen
2	Inzichtelijkheid in het illegaal gebruik van gemeente gronden
3	Financiële middelen uit de verkoop van gronden inzetten voor uitvoering van het groenbeleidsplan

Omvorming en renovatie
Om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden is het belangrijk dat de beplanting (aan het eind van de levensduur) wordt gerenoveerd.

Actiepunten duurzaam	
1	Instellen groenafschrijvingsregime
2	Integraal en planmatig werken

Uitbesteding aanleg en onderhoudswerkzaamheden
Voor de uitbesteding van aanleg- en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgangspunten en criteria opgesteld om de lange termijnvisie voor het groenonderhoud vast te leggen.

Actiepunten duurzaam	
1	Toepassen criteria bij het uitbesteden van (nieuwe) werkzaamheden

Werken volgens de Flora- en faunawet
Bij uitvoering van werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen moet de gemeente voldoen aan de Flora- en faunawet. Om de werkbaarheid en administratieve lasten te verminderen zal de gemeente gaan werken volgens een gedragscode.

Actiepunten duurzaam	
1	Implementatie van de gedragscode of opstellen van een eigen gemeentelijke gedragscode

Handhaving waardevolle bomen
De gemeente wil de bomen in de gemeente beschermen. Door middel van een waardevolle bomenkaart en objectieve beoordelingscriteria wordt aan het kapbeleid uitvoering gegeven.

Actiepunten duurzaam	
1	Aanpassing APV
2	Opstellen waardevolle bomenkaart
3	Benadering en informeren eigenaren waardevolle bomen

KWALITEITSNIVEAU A

Bijlage 4

Gemeente Woudenberg

NETHEID GAZON

RANDENSNOEI/OVERGROEI

ONKRUIDGROEI IN BEPLANTING

NETHEID HAAG

NETHEID VASTE PLANTEN

STAM EN WORTELSCHOT

ONKRUIDGROEI IN BOOMSPIEGEL

BLAD IN BEPLANTING

NETHEID BEPLANTING

ZWERFVUIL

EXCLUSIEVE UITSTRALING EN EEN HOGE ONDERHOUDSINTENSITEIT

KWALITEITSNIVEAU B

Gemeente Woudenberg

NETHEID GAZON

RANDENSNOEI/OVERGROEI

ONKRUIDGROEI IN BEPLANTING

NETHEID HAAG

NETHEID VASTE PLANTEN

STAM EN WORTELSCHOT

ONKRUIDGROEI IN BOOMSPIEGEL

BLAD IN BEPLANTING

NETHEID BEPLANTING

ZWERFVUIL

VERZORGDE EN REPRESENTATIEVE UITSTRALING

KWALITEITSNIVEAU C

Gemeente Woudenberg

NETHEID GAZON

RANDENSNOEI/OVERGROEI

ONKRUIDGROEI IN BEPLANTING

NETHEID HAAG

NETHEID VASTE PLANTEN

STAM EN WORTELSCHOT

ONKRUIDGROEI IN BOOMSPIEGEL

BLAD IN BEPLANTING

NETHEID BEPLANTING

ZWERFVUIL

GEBRUIKSVRIENDELIJK EN PRAKTISCH VOOR HET GROENBEHEER

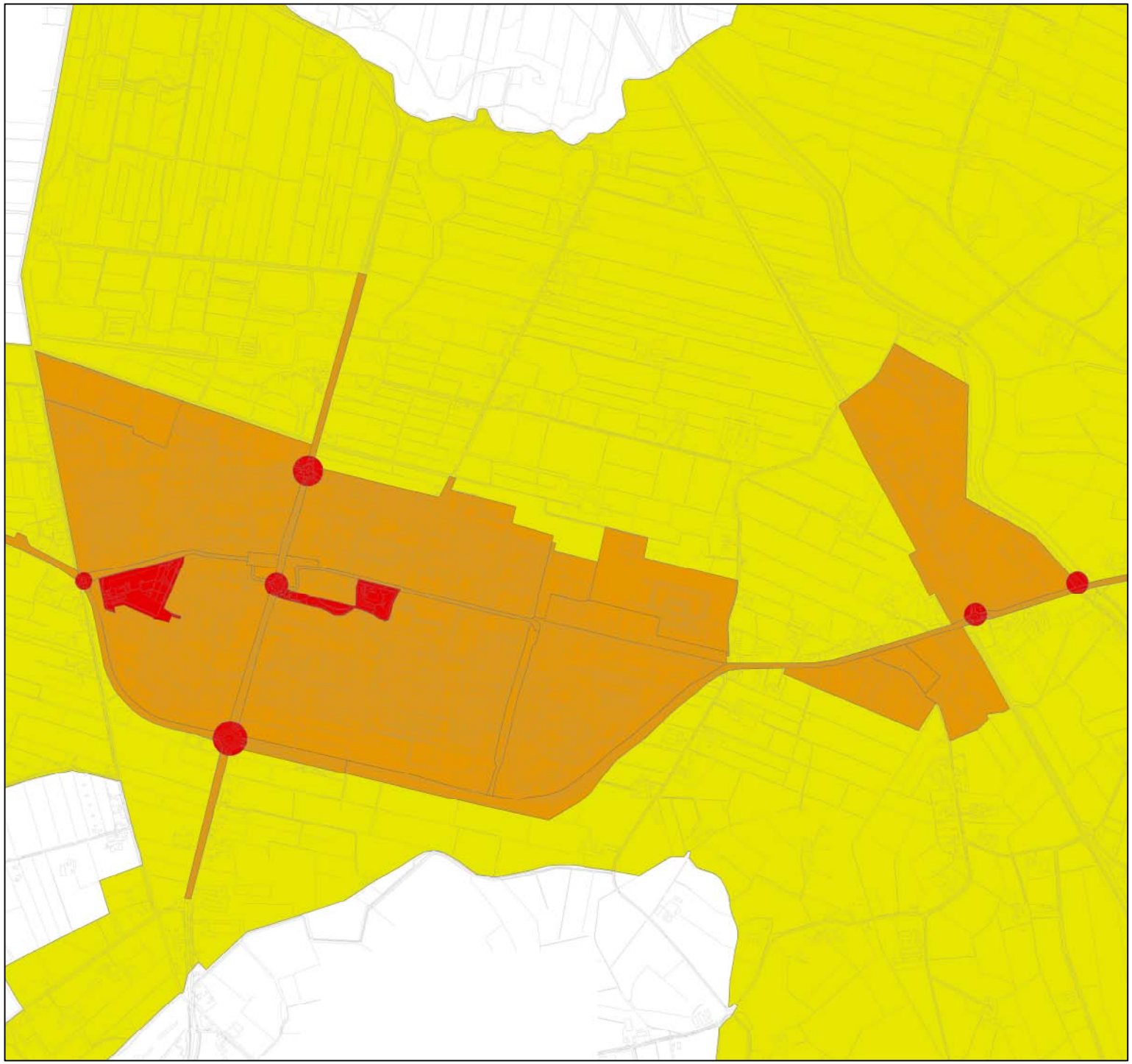

Legenda

zonering

- A
- B
- C

opdrachtgever	Gemeente Woudenberg
project	Groenbeleidsplan
onderwerp	Bijlage 5: Zoneringstekening
projectnummer	221057
bladnummer	1
schaal	1 : 10.000
datum	20 juli 2011
formaat	A2

BTL Advies B.V.
Parklaan 1
Postbus 385
5060 AJ Oisterwijk
T: 013 - 52 99 555
F: 013 - 52 99 550
E: advies@btl.nl
www.btladvies.nl

BTL Advies

Ambitieniveaus Groenbeleidsplan Woudenberg

Wilbertoord, 6 mei 2010

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Woudenberg
De heer M. Suiding
Postbus 16
3930 EA WOUDENBERG

Dossiergegevens

Onze referentie:	66746
Status rapport:	v1.0

Adviseur

E.A.R.M. Rutten-Maas

Bedrijfsgegevens

Regio **Zuid**
Rechtestraat 12
5455 GE Wilbertoord
T. 088-262 72 00

Regio **Midden**
Costerweg 5
6702 AA Wageningen
T. 088-262 72 10

Alle regiokantoren
F. 088-262 72 99
info@CobraPlanadviseurs.nl
www.CobraPlanadviseurs.nl

KvK Eindhoven 17273139
BTWnr. NL 8217.57.945.B.01

Inhoud

1 Hoofdlijnen van beleid 3

2 Functiekarakteristieken 4

3 Thema's 7

3.1 Groen is waardevol voor de leefomgeving 7
3.2 Wij koesteren groen, maar wel rationeel 7
3.3 Wij realiseren groene kwaliteit 8
3.4 Wij beheren deskundig 9
3.5 Groen moet duurzaam 9

Bijlage 1 Matrix functiekarakteristieken

1 Hoofdlijnen van beleid

Doelstelling

Het groenbeleidsplan heeft tot doel om vast te leggen hoe wij met ons groen wensen om te gaan. Hierin laten wij zien:

- welke groene waarden wij belangrijk vinden;
- waar die groene waarden zich (zouden moeten) bevinden binnen onze gemeente;
- hoe we die beschermen en ontwikkelen;
- welke kansen tot nu toe onbenut zijn gebleven;
- hoe we kansen kunnen benutten;
- hoe we de kwaliteit van ons groen borgen, in de huidige situatie en bij nieuwe ontwikkelingen.

Reikwijdte

Het groenbeleidsplan geldt voor het openbaar groen in onze hele gemeente binnen en buiten de bebouwde kom. Het betreft dus alle openbare

- bomen
- heesters
- hagen
- gazons
- bermen
- vaste planten

Daarnaast geldt het groenbeleidsplan voor particuliere groenelementen en landgoederen, voor zover zij bijdragen aan de kwaliteit van de openbare ruimte.
De looptijd van het plan bedraagt tien jaar.

Status

Het groenbeleidsplan is een doorvertaling van rijksbeleid en provinciaal beleid en van hogere wet- en regelgeving. Binnen de gemeente zelf werkt het plan als:

- sturingsinstrument en leidraad voor ontwerpers en beheerders in het groen;
- toetskader voor iedereen die plannen heeft op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

2 Functiekarakteristieken

Binnen het groenbeleidsplan gaan wij werken met verschillende functies binnen het groen. Elke functie heeft zijn eigen karakteristieken, die u terugvindt in bijlage 1. Door het gewenste beeld, het beschermingsniveau en het investeringsbereidheid te schetsen, geven wij een beeld van onze ambities ten aanzien van die functies.

In het kader van het groenbeleidsplan zullen kaarten worden opgesteld, waarop elke functie op de juiste locatie wordt aangegeven. Hieronder vindt u een aantal foto's van locaties in onze gemeente die representatief zijn voor een bepaalde functie.

Foto 1. Groen op begraafplaatsen: onderdeel van de groenstructuur

Foto 2. Groen in woonstraten: onderdeel van het wijkgroen

Foto 3. Sportparken, groen met een nevenfunctie

Foto 4. Ecologisch groen

Foto 5. Rietorchis aan de Van Ginkellaan, ook ecologisch groen

3 Thema's

Groenbeleid zegt niet alleen iets over het beeld dat wij nastreven. Het zegt ook iets over de manier waarop wij met het groen omgaan in de dagelijkse praktijk. Van enkele thema's vinden wij het belangrijk dat ze als een rode draad door het groenbeleid lopen.

3.1 Groen is waardevol voor de leefomgeving

Groen is van essentieel belang voor een fraaie en goed functionerende leefomgeving. Het heeft een sociaal-maatschappelijke, recreatieve, economische, milieutechnische, waterhuishoudkundige en ecologische betekenis. Enkele concrete voorbeelden hiervan zijn het vormen van ontmoetingsplekken, de ontspannende en rustgevende werking, economische waardestijging van onroerend goed, filtering van (fijn-)stof, verbetering van het stedelijk klimaat, binding van CO_2, zuurstofproductie, cultuurhistorische waarde, vasthouden van overtollig water en het vormen van een leefgebied voor dieren en planten.

Groennorm

Daarom streven wij ernaar het groenareaal in onze gemeente (uitgedrukt in oppervlakte) minimaal op gelijk niveau te houden. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen streven wij naar een leefomgeving die recht doet aan het groene karakter van onze gemeente. Daarom formuleren wij een groennorm waarmee wij sturen op de hoeveelheid groen in onze gemeente.

3.2 Wij koesteren groen, maar wel rationeel

In onze dynamische samenleving staat groen sterk onder druk. Andere functies claimen de ruimte die eigenlijk voor groen bedoeld was. Denk aan parkeerplaatsen, kabels en leidingen en waterberging. Daarnaast merken wij dat onze burgers ook vragen om verwijdering of aanpassing van ons groen. Zij ervaren bijvoorbeeld overlast of willen groen aankopen. In alle gevallen denken wij integraal. Wij wegen de belangen van het groen af tegen andere belangen. Daarvoor is het nodig om ons groen op de juiste waarde te schatten. Niet al het groen is immers even belangrijk. Alleen als wij verschil maken, kunnen wij prioriteren.

Prioriteren

Wij willen onze inspanningen en middelen het zwaarst inzetten op de groene elementen die het meest belangrijk zijn. En deze elementen zullen wij dan ook extra beschermen, zowel bij ruimtelijke ontwikkelingen als bij ad hoc vragen. Bij de overige groenelementen volstaat een basisniveau aan inspanningen en middelen. Hier bestaat de mogelijkheid om de bescherming van het groen meer af te stemmen op de wensen van de gebruikers. Een verzoek tot verwijdering van groen kan hier, onder voorwaarden, worden gehonoreerd.

Groenstructuurkaart

Om duidelijk te maken welke waarde wij aan groen toekennen, stellen wij een groenstructuurkaart op. Hierop geven wij aan waar de vier functiekarakteristieken voorkomen. Elke functiekarakteristiek heeft eigen voorwaarden ten aanzien van bescherming, aanleg en beheer. Deze functiekarakteristieken lopen daarom als een rode draad door het hele groenbeleid.

3.3 Wij realiseren groene kwaliteit

Wij spreken van kwalitatief groen als de hoeveelheid groen, de gebruikswaarde, de belevingswaarde en de technische kwaliteit in overeenstemming zijn met het streefbeeld van de gemeente en de wensen van de gebruikers. Het groenbeleidsplan geeft richting aan de hoeveelheid en technische kwaliteit. Door burgerparticipatie zorgen wij dat gebruikswaarde en belevingswaarde aansluiten bij de wensen van de gebruikers. Plannen met een hoog abstractieniveau, zoals het groenbeleidsplan, stemmen wij af met een klankbordgroep. Bij concrete plannen, zoals herinrichtingsplannen, laten wij direct aanwonenden meedenken. Wij zorgen ervoor dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de kwaliteit van het groen wordt gewaarborgd door de inzet van een groendeskundige. Hij treedt adviserend en toetsend op.

Aanbesteding op kwaliteit

Wij erkennen het belang van een goede uitvoering. Goed aangelegd groen geeft met het verstrijken van de jaren een steeds hogere kwaliteit. Slecht aangelegd groen geeft al binnen enkele jaren verhoogde kosten als gevolg van uitval, slechte conditie of overlast. De aanleg van groen laten wij daarom alleen aan deskundige groene aannemers over. Prijs alleen mag daarom niet leidend zijn in een aanbestedingstraject.

Beheerbewust ontwerpen

Bij alle ontwerpkeuzes wegen wij beheeraspecten mee. Zo zorgen wij ervoor dat de kwaliteit die wij bij aanleg realiseren, ook op lange termijn in stand kan worden gehouden.

3.4 Wij beheren deskundig

Ons beheer is gericht op het realiseren van de gewenste technische kwaliteit en beeldkwaliteit van de verschillende groentypen. Maar ook hier geldt dat de kosten hiervoor in verhouding moeten staan tot de waarde die wij aan een locatie toekennen. Ook in beheer prioriteren wij om onze middelen effectief en efficiënt in te zetten. In een centrumgebied mag men bijvoorbeeld een hogere kwaliteit verwachten dan aan de dorpsranden. Om hierin gericht te kunnen sturen, stellen wij een onderhoudszonering in. Deze geeft aan welke ambities wij op een plek koesteren ten aanzien van de kwaliteit. Deze ambities vertalen wij heel concreet in beeldkwaliteiten.

Sturen op beeldkwaliteit

Vervolgens sturen wij onze aannemers aan op basis van deze beeldkwaliteit. Wij geven aan welk beeld wij gedurende een jaar verwachten. De aannemer gaat de verplichting aan om deze kwaliteit in stand te houden. Het zwaartepunt van onze inspanningen verplaatst zich daarmee van het voorbereidingstraject naar de toezichtfase. Als gemeente hebben wij de garantie van een voorgeschreven beeldkwaliteit. De aannemer heeft meer vrijheid in handelen. Ook het onderhoud dat door onze eigen mensen wordt uitgevoerd, sturen wij aan op basis van beeldkwaliteitseisen.

3.5 Groen moet duurzaam

Door middel van ons groenbeleid dragen wij bij aan duurzaamheid. Wij hanteren hiervoor de volgende uitgangspunten:

- behoud van bestaande waarden;
- nieuw groen;
- maatschappelijk verantwoord.

Behoud van bestaande waarden

Wij zijn zuinig op bestaande waarden en behouden die zo lang mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan oude bomen. Zij hebben door hun leeftijd en omvang hoge waarden die moeilijk vervangbaar zijn. Daarom proberen wij waardevol groen in te passen in nieuwe situaties.

Nieuw groen

Als wij toch werken met nieuw groen, zorgen wij ervoor dat dit groen in goede gezondheid een hoge leeftijd kan bereiken. Dit betekent:

- Goede groeiplaatsen, afgestemd op de gewenste omlooptijd van het groen. Hiermee wordt voorkomen dat groen in latere fasen groeistagnatie of overlast gaat veroorzaken. Denk bijvoorbeeld aan wortelopdruk bij bomen.
- Plantmateriaal dat is afgestemd op de lokale situatie, dus passend bij de abiotische omstandigheden en bij voorkeur inheems. Dit verhoogt de kans op een goede (aan-)groei. Ook verkleint het de kans op kwijnende bomen in latere fasen.

- Bij de keuze voor plantmateriaal en de detaillering van ontwerpen speelt het vergroten van biodiversiteit een grote rol. Op die manier dragen wij bij aan het behoud en de ontwikkeling van een rijke flora en fauna.
- Plantverbanden die ervoor zorgen dat het groen tot zijn natuurlijke habitus kan uitgroeien. Dure terugkerende beheeringrepen zoals (rand-)snoei zijn daardoor overbodig. Daarnaast leveren planten die niet periodiek intensief worden gesnoeid een rijkere bloem- en vruchtdracht, wat positief bijdraagt aan de ecologische waarde.
- Inrichting en sortiment afstemmen op de gebruikers om daarmee de kans op overlast zo veel mogelijk te beperken. Beheeringrepen op basis van klachten zijn bijna altijd ad hoc en daarom relatief duur. Ook daarom is het wenselijk overlast te beperken.
- Bij de aanleg of het onderhoud van groen gebruiken wij materieel en middelen die een minimale belasting van het milieu geven. Denk aan materieel met lage emissiewaarden en het beperken of uitsluiten van chemische bestrijdingsmiddelen.

Duurzaam aangeplant groen slaat dus beter aan, gaat langer mee, is beter beheerbaar en geeft minder overlast. Eventuele meerkosten bij aanleg verdienen wij dus zeker terug. Zowel in prijs als in kwaliteit!

Maatschappelijk verantwoord

Onder duurzaamheid verstaan wij ook maatschappelijk verantwoord werken. Veel werkzaamheden in het groen kunnen uitstekend worden verricht door medewerkers van ons sociaal werkvoorzieningschap. Daarmee dienen wij drie doelen:

- Mensen uit onze eigen gemeente of directe omgeving dragen mede zorg voor ons groen, en raken daardoor betrokken bij de buitenruimte en haar gebruikers.
- De mogelijkheid tot arbeidsparticipatie van moeilijk bemiddelbaren wordt vergroot door een ruimer aanbod van passend werk.
- Ons groen wordt beheerd tegen acceptabele kosten.

Omdat wij kwaliteit hoog in ons vaandel hebben staan, zijn wij wel selectief met de werkzaamheden die wij door SW-bedrijven laten uitvoeren. Gespecialiseerd werk blijft altijd bij de meest deskundige aannemers. Dit kunnen dus ook SW-bedrijven zijn.

Wilbertoord, 6 mei 2010

Bijlage 1

Matrix functiekarakteristieken

Functie / type	Waar	Beeld	Functie	Inrichtingseisen en aandachtspunten	Beheereisen en aandachtspunten	Beschermingsniveau	Investeringsbereidheid	Opmerkingen
Groenstructuur	Langs de hoofdontsluitings-wegen, de grotere parken, begraafplaatsen en historische lanen in het buitengebied.	Langs hoofdontsluitingswegen: beeld bepaald door grote bomen, bij voorkeur tweezijdig, eventueel ondersteund met hagen. Entrees tot kernen en rotondes verbijzonderd met opvallend siergroen en/of kunst. Parken: Hoge beeldkwaliteit, sierplantsoen i.c.m. oude en bijzondere bomen. Groen rond sportparken en begraafplaatsen: robuuste structuren van bosplantsoen of forse hagen.	Weggeleiding, verfraaiing openbare ruimte (het visitekaartje van de gemeente!), geleding ruimte.	Voor de groenstructuur moet voldoende ruimte worden vrijgemaakt zodat deze zich kan ontwikkelen tot een forse structuur met een lange omlooptijd (minimaal 60 jaar) en een hoge kwaliteit. Dat betekent veel ruimte en een hoogwaardige aanleg.	Beheer moet worden afgestemd op 1) het beeld dat de gemeente wenst te bereiken en 2) het creëren van een veilige situatie.	Zeer hoog. Omdat deze lijnen en vlakken het visitekaartje van de gemeente vormen, is het zeer belangrijk dat de kwaliteit en kwantiteit van het groen minimaal gelijk blijft. Omdat deze structuren een wijkoverschrijdend belang hebben, bepaalt de gemeente in hoofdzaak over het al dan niet handhaven van dit groen.	Hoog. Deze structuren zijn het visitekaartje van de gemeente en worden door relatief veel mensen bezocht of bekeken. Daarnaast verwachten wij van deze structuren dat ze een hoge beeldkwaliteit en technische kwaliteit hebben. Daarom is het redelijk (maar ook nodig!) om hier hogere investeringen te doen dan voor overige groentypen.	Het groenstructuurplan moet uitwerking geven aan de gewenste beelden en de consequenties die dat heeft voor benodigd ruimtegebruik en de financiële middelen.
Beeldbepalend groen /wijkgroen	Groen langs wijkontsluitingswegen en buurtontsluitingswegen, in wijken en de jonge lanen in het buitengebied.	Representatief groen, dat qua omvang en beeld past in de directe omgeving. Groen moet een bijdrage leveren aan de identiteit van de verschillende dorpen. In het buitengebied moet het groen de identiteit van de verschillende deelgebieden versterken.	Verfraaiing openbare ruimte, weggeleiding.	Beeldbepalend groen moet zodanig worden aangeplant dat het kan uitgroeien tot de gewenste kwaliteit, een meerwaarde betekent voor de openbare ruimte, waarbij de overlast voor burgers tot een minimum beperkt blijft. Omdat dit groen in de directe woonomgeving van burgers ligt, kiezen wij voor soorten met veel sierwaarde (bloei, bladkleur, enz.)	Beheer moet worden afgestemd op 1) het beeld dat de gemeente wenst te bereiken, 2) het creëren van veilige situaties en 3) de wensen van de burgers.	Normaal. Dit groen bepaalt het beeld en de belevingswaarde in de woonstraten. Het is daarom van belang voor de direct aanwonenden. Hun mening weegt daarom mee in de keuze om groen al dan niet te handhaven.	Normaal. Groen in de wijken heeft vooral een verfraaiingsfunctie. Dit leidt tot een normaal investeringsniveau. Het investeringsniveau moet overigens wel afgestemd zijn op de gewenste kwaliteit en omlooptijd van het groen.	Voor het wijkgroen is van belang dat wordt vastgelegd in hoeverre aanwonenden invloed mogen uitoefenen of het groen in hun directe omgeving.
Groen met een nevenfunctie	Sport- en speelvelden, hondenuitlaatroutes, waterbergingbassins	Beeld afgestemd op functie-eisen. Aanvullende voorzieningen zoals zitbanken, afvalbakken en wandelpaden die het gebruik van dit groen ondersteunen.	Afhankelijk van de nevenfunctie.	Grasvelden moeten vlak en monotoon zijn voor een goede bespeelbaarheid. Zitbanken, afvalbakken en wandelpaden zijn functioneel en daarom alleen gesitueerd op plekken waar optimaal gebruik wordt verwacht.	Beheer moet worden afgestemd op de technische eisen die worden gesteld aan deze voorzieningen.	Normaal. Of het voortbestaan van dit groen wenselijk is, wordt mede bepaald door de behoefte. Vraag en aanbod moeten in balans zijn.	Normaal. Voor dit groen worden investeringen gedaan die voldoende zijn om de basiskwaliteit voor de nevenfunctie te handhaven.	Groen biedt ruimte aan nevenfuncties. Inpassing van nevenfuncties gebeurt altijd in overleg met de groenbeheerder.
Ecologisch groen	Gestrooid over het hele grondgebied liggen stukken ecologisch groen als stepping stones. Deze gebiedjes zijn geselecteerd op hun ecologische potenties. Daartussen liggen verbindende elementen in de vorm van bloemrijke bermen, bermsloten, struweelranden of bomenrijen. Daarnaast zijn de overgangen van de bebouwde kom naar het buitengebied ingericht met ecologisch groen. Ecologische verbindingszones die vanuit hogere overheden zijn vastgesteld, horen zowieso bij het ecologisch groen.	Ruige bosjes en struwelen: robuuste structuren van bosplantsoen met natuurlijke kruidlaag. Bloemrijke bermen: lange aaneengesloten stukken met daarin een halfnatuurlijke vegetatie met veel variatie in soorteigen beplanting. Waterlopen: Minimaal één flauwe oever en een grote variatie in soorten. Bij voorkeur komen in ecologisch groen meerdere groentypen samen voor.	Bijdragen aan de ecologische kwaliteit van het gemeentelijk groen (biodiversiteit), vormen van stapstenen of verbindende linten naar grotere natuurlijke eenheden. Bijdragen aan natuurbesef van burgers. Bijdragen aan het karakter en de identiteit van het landschap.	Ecologische groen alleen ontwikkelen op plekken waar dit voldoende potentie heeft om duurzaam in stand te worden gehouden. Dus bij voldoende ruimte, goede abiotische omstandigheden en voldoende draagvlak vanuit gemeentelijke organisatie en aanwonenden. Bij houtige gewassen wordt alleen inheemse en streekeigen beplanting toegepast. Kruidenvegetaties laten wij, waar mogelijk, spontaan ontwikkelen, om te zorgen voor gegarandeerd gebiedseigen materiaal. In enkele gevallen zullen wij inheemse kruiden inzaaien. Langs de beken moet de beplanting zo natuurlijk mogelijk zijn.	Beheer moet optimaal worden afgestemd op de potenties van het gebied. Houtige gewassen planten wij zo veel mogelijk op eindafstand zodat tussentijds ingrijpen (verstoring) minimaal blijft. Kruidachtige gewassen ontwikkelen wij door middel van maaien en afvoeren op de juiste momenten. Hiermee sturen wij gericht naar een vooraf gedefinieerde vegetatie.	Hoog. Omdat ecologisch groen tijd en ruimte nodig heeft om zich te ontwikkelen, mag het verwijderen hiervan alleen onder strikte voorwaarden plaatsvinden.	Normaal. Het ontwikkelen van ecologisch groen gebeurt vooral door te sturen in beheer. Hiervoor zijn in principe geen bijzonder hoge investeringen nodig.	Groen ontwikkelen wij alleen op ecologische wijze als er voldoende potenties zijn en de nieuwe situatie beheerbaar is. Het GBP moet aangeven welke potenties aanwezig moeten zijn voor het ontwikkelen van verschillende soorten ecologisch groen. Daarbij zijn de kansen voor fauna van essentieel belang. Het moet aangeven op welke wijze een groen netwerk kan worden ontwikkeld dat een meerwaarde betekent voor flora en fauna. Ook moet het aangeven onder welke voorwaarden een ecologisch groenvak vervolgens gerealiseerd en beheerd kan worden.

Legenda

- Landgoederen
- Boselementen
- Lijnelementen (houtwallen, elzensingels, knotwilgen en lanen)

Waardevolle bomen

- boompunten particulier
- boompunten gemeente
- boomlijnen particulier
- boomlijnen gemeente

opdrachtgever	Gemeente Woudenberg
project	Groenbeleidsplan
onderwerp	Bijlage 7: Lijn- en boselementen (Deze kaart kan naar aanleiding van de inspaak bij de waardevolle bomenkaart/lijst nog worden aangepast)
projectnummer	221057
schaal	1 : 10.000
datum	22 augustus 2011
formaat	A0

BTL Advies B.V.
Parklaan 1
Postbus 385
5060 AJ Oisterwijk
T: 013 - 52 99 555
F: 013 - 52 99 550
E: advies@btl.nl
www.btladvies.nl

BTL Advies